

TBMM

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

AYLIK BÜLTEN SAYI: 84

HAZİRAN-TEMMUZ 2001

21 inci Dönem 3 üncü Yasama Yılı sona erdi.

Bu sayıda...

- Meclis'in desteğiyle, Ermeni iddialarına karşı tarihi gerçekleri yansıtan belgesel nitelikli bir kitap hazırlandı. TBMM Başkanı Ömer İzgi, kitabı bir basın toplantısı ile tanıttı.
- Meclis 21 inci Dönem 3 üncü Yasama Yılı çalışmalarını tamamladı. TBMM Genel Sekreteri Vahit Erdem çalışmalar hakkında bilgi verdi.
- Partilerarası Uzlaşma Komisyonu Anayasa değişikliği teklifi hazırladı. 38 maddeden oluşan teklif Eylül ayında Meclis olağanüstü toplantıya çağrılarak ele alınacak.
- İstifa eden bakanların yerine atama yapıldı. Devlet Bakanlarının görev dağılımı yeniden düzenlendi.
- Kuzeyden Keşif Harekatı ve OHAL'in süreleri uzatıldı
- Anayasa Mahkemesi, Fazilet Partisi'ni kapattı.
- Türk Parlamenterler Birliği "Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları" konulu sempozyum düzenledi.
- Parlamento Muhabirleri Derneği Genel Kurulu yapıldı.
- Samsun'da 'TBMM Hatıra Ormanı' oluşturuldu.
- TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu ve Sayıştay'dan ortak çalışma. Kamuya performans denetimi.
- TBMM Futbol Takımı'nın Romanya galibiyeti.
- Cem'den Güney Kıbrıs'ın AB üyeliğine tepki.
- KEİPA üyeleri Bakü'de toplandı.
- AKPM'de, FP'nin kapatılması tartışıldı.
- Denктаş, 'Rumlar AB'yi kandırıyor'
- AP Türkiye Raportörünün ziyareti
- Ahmet Tan AGİTPA Başkan Yardımcısı
- Atatürk'ün babası ve dedesinin yaşadığı ev restore ediliyor
- Çin'den dostluk ziyareti

15 TEMMUZ TARİHİNDE MİLLETVEKİLİ DAĞILIMI

DSP	132
Demokratik Sol Parti	
MHP	126
Milliyetçi Hareket Partisi	
ANAP	87
Anavatan Partisi	
DYP	81
Doğru Yol Partisi	
BAĞIMSIZ	116
(Anayasa Mahkemesi'nce Milletvekilliklerinin düşürülmesine karar verilen Nazlı Ilıcak ve Bekir Sobacı için gerekçeli kararın yayımlanması bekleniyor.)	
BOŞ	8
TOPLAM	550

■ Anayasa Mahkemesinin FP'yi kapatmasından sonra Meclis'teki bağımsız milletvekilli sayısı 116'ya çıktı. ANAP İstanbul Milletvekili Sadettin Tantan 6 Haziran'da, DYP Kocaeli Milletvekili Meral Akşener 4 Temmuz'da, MHP Kayseri Milletvekili Sadık Yakut 5 Temmuz'da, ANAP Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır 10 Temmuz'da partilerinden istifa ettiler.

TBMM Genel Sekreterliği
Basın ve Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
AYLIK BÜLTEN

○
Haziran-Temmuz 2001
Sayı: 84

○
Yayın Yönetmeni
ŞAHAP ALP

○
Yayın Koordinatörü
ENGÜR TÜRER

Yayın Sorumluları
M. CENAP KAYASÜ
TULAY ŞAKRAKER
○
Katkıda Bulunanlar
MEHMET KORKMAZ
NUREL ARGÜN (Kanunlar)

○
Fotoğraf
ORHAN AYDEMİR
ABDULLAH KARAKUŞ

Yayın Adresi:
TBMM Basın ve Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
Bakanlıklar-ANKARA

○
Telefonlar:
420 69 06 - 420 69 20
Fax: 420 68 89
Internet: www.tbmm.gov.tr
e-posta: bulten@tbmm.gov.tr

○
Baskı:
TBMM Basımevi

Meclis'ten, Ermeni iddialarına yanıt

○ *Sözde Ermeni soykırımı iddialarına karşı tarihi gerçekleri yansıtan belgesel nitelikli, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde Ermeniler" adlı kitap TBMM Başkanı tarafından tanıtıldı.*

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Ulusuna yöneltilen Ermeni iddialarını tarihi ve bilimsel verilerle yanıtlamak ve çürütmek üzere, TBMM'nin destek ve teşviğiyle hazırlanan **"The Armanians In The Late Ottoman Empire- Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde Ermeniler"** adlı kitap 27 Haziran günü TBMM Başkanı **Ömer İzgi** tarafından basına tanıtıldı. Kitabın tanıtımı için bir basın toplantısı düzenleyen **İzgi**, bu çalışmada sadece bilim ve aklın egemen olduğunu, kitapta ulaşılan sonucun bilimsel verilerle reddinin mümkün olamayacağı yönünde iddialı olduğunu söyledi. Öncelikle İngilizce olarak yayınlanan kitap daha sonra Türkçe olarak da basılıp dağıtılacak. TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, kitabın hazırlanmasında görev alan bilim adamları ile devlet protokolünün de katıldığı tanıtım toplantısında "Kitap, Türkler tarafından Ermeni toplumuna yönelik hiç bir şekilde soykırım yapılmadığını ortaya çıkarmıştır" dedi.

Soykırım gibi hiç bir bilimsel veriye dayanmayan suçlamalarla koskoca bir ulusun itham edildiğini belirten **İzgi**, şunları söyledi:

"Bugün sizlerin huzuruna getirilen çalışma ile tarihe, yeni bir pencere açılması öngörülmüştür. Üzülerek belirtmeliyim ki, bu asılsız iddialar, tek taraflı olarak, her türlü tarihi ve bilimsel verilerden uzak nitelikte olmasına rağmen dünya kamuoyunu ve batı dünyasını etkileyebilmektedir.

Dün olduğu gibi bugün de Ermeni toplumu üzerinden çıkar uman kimi çevreler ve devletler ise, tarihi gerçeklerin tersine, devletimizi ağır bir biçimde suçlama alışkanlıklarını sürdürmekte ve bu hususu siyasal bir malzeme olarak kullanıp, parlamentolarından aleyhimize kararlar çıkarmakta ya da çıkarma çabası içine girmektedirler.

Uluslararası pek çok kuruluş, işbirliği içerisinde bulunduğumuz ve müttefikimiz olan bazı ülkeler de asılsız Ermeni konusunu siyasal amaçlı olarak kullanmakta, kimi zaman bir eyalet seçimini, kimi zaman da bir belediye başkanlığını kazanabilmek uğruna insafsızca gündeme getirmektedirler. Hiçbir bilimsel veriye dayanmayan suçlamalarla koskoca bir ulus itham edilmektedir.

Halbuki tanıtımını yaptığımız bu kitapta da kanıtlandığı üzere, Türk-Ermeni ilişkileri tarihsel, hukuksal ve bilimsel boyut içinde irdelendiğinde, ileri sürülen ve baştan sona akıl dışı olan suçlamaların ne kadar dayanaktan yoksun olduğu görülmektedir."

TBMM BÜLTENİ ○ 2

Atatürk'ün, "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat, insanı şaşırtan bir mahiyet alır" özlü ifadesiyle bu konunun yıllar sonra nasıl istismar edileceğini sezdiğini belirten **İzgi**, "Gelişmeler, O'nu ne kadar haklı çıkarmıştır ki, aklın, bilimin değer ölçüleri bir yana atılarak, bir avuç oy için nelerin yapıldığını dehşetle izliyoruz." diye konuştu. **İzgi** şöyle devam etti:

"Soykırım nedir? Soykırımın unsurları nelerdir? Osmanlı İmparatorluğunda sistematik soykırım uygulaması olmuş mudur? Dünyada soykırım örnekleri nerelerde yaşanmıştır? Boyutları nelerdir? Evrensel Hukuk ve Devletler Hukukunda soykırım kavramı nasıl tanımlanmıştır ve ne zaman şekillenmiştir? Tarih boyunca Türk Devletleri egemenlikleri altındaki herhangi bir etnik gruba, kavme, ulusa soykırım uygulamış mıdır? Türk Tarihinin herhangi bir döneminde düşmanlık ve asimile duygularını körükleyen herhangi bir eğitim programı veya bu amaçlı propaganda var mıdır? Veya savaş alanları dışında toplu insan ölümleri yaşanmış mıdır? Kültürel ve etnik yok edişler gerçekleştirilmiş midir?

İşte tanıtımını yaptığımız kitapta bu sorular soruldu ve alınan bilimsel yanıtlar aynıyla kitapta yer aldı. Eserde bilimsel doğrulara gölge düşürecek hiçbir izin bulunmaması, soykırım konusunda ciddi anlamda araştırma yapmak ve sonuçları ne olursa olsun onu dünya kamuoyuna açıklamak üzere, bu konuda belge ve bilgilerin bulunduğu çeşitli devlet arşivlerinin konunun uzmanı bilim adamları ve tarihçilerden oluşan bir grubun, titiz çalışmasının sonucudur.

Esasen 1071'de kesin olarak Türkleşen Anadolu coğrafyasında hükmeden pek çok Türk Beyliği ve Devletlerine yaklaşık bin yıl niye böyle bir iddiada bulunulmadığı ciddi ciddi düşünülmelidir.

Yüzyıllarca Osmanlı döneminde barış, hoşgörü ve adalet anlayışı ile yönetilen ve herhangi bir sorun yaşamayan Ermeni Tebaa, birden bire mi bulundukları bölgelerde isyanlar çıkarmış, kanlı katliamlara karışmıştı? Elbette ki hayır. Yazık ki, bağımsız devlet kurmak hayaliyle emperyalist devletlerce tahrik edilen Ermeni Komitacılarının 1915'te Van'da başlattıkları acımasız, insanlık dışı katliamlar bu tarihi olayların başlangıcı olmuştur.

Bilimsel araştırmalar gösteriyor ki, bu arada Anadolu'daki diğer Ermeni grupları da aynı kışkırtmalarla

harekete geçerek, bölgelerinde isyanlar çıkarmışlar ve Müslüman halkı katletmeye başlamışlardır.

Ordusu dağılmış, etkinliği azalmış Osmanlı yönetimi, bu bölgedeki Ermeni nüfusu daha az sorunlu bölgelere kaydırma kararı alarak uygulamaya koyma dışında çaresizleşmişti. Bu sebeple idari ve askeri yöneticilerden Ermeni nüfusun güvenlik içerisinde kendi coğrafyası içinde bulunan Suriye ve Ürdün'e nakli istenmiş ve bunun önlemleri de alınmıştır. Yapılan uygulamada soykırımın unsurları var mıdır? Kitap bu soruyu da cevaplamıştır."

Soykırımın, bir insanlık suçu olduğunu belirten **Ömer İzgi**, bu konuyu ciddi manada araştırmak ve sonuçlarını dünya kamuoyu ile paylaşmak üzere, belge ve bilgilerin bulunduğu tüm devlet arşivlerini, konunun uzmanı bilim adamları ve tarihçilerin ortak araştırmalarına ve çalışmalarına açmak gerektiğine inandığını söyledi.

Ermeni iddiaları üzerinde; tarihi, kültürel ve hukuki boyutlarıyla değerlendirmede bulunarak sağduyulu vicdanlara seslenmek, kandırılmışları düşünmeye davet etmek üzere bilimsel bir çalışma yapılmasına destek verdiklerini belirten **İzgi**, "Bilimin doğrularını hiçbir yalanın, iftiranın örtmeyeceği gerçeğine inanan çok sayıda yerli ve yabancı bilim adamı, araştırmacı ve yazar davetimize icabet etmiştir. Bugünkü ortamda bilim adamı olmak kadar, cesur da olmak gerekmektedir. İnsanlık adına, tarih adına tehditleri göğüslemelidirler ki, iftira sahipleri meydanı boş bulmasınlar. Belki bedeli acı ve gözyaşı olacaktır. Ama ileride kurulacak büyük insanlık barışı adına kuşkusuz kutsal bir davranış olarak tarihte yer alacaktır." diye konuştu.

"Çarpıtılan tarihten, yalan ve iftira ile yürütülen kampanyalardan hukuki sonuçlar çıkarmak isteyen çevreler ve beklenti sahipleri hayal peşindedirler." diyen **İzgi**, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Parlamentosu bugüne kadar pek de önemsemediği bu konuda gerekeni her platformda bilimsel ve tarihi belgelere dayandırarak verecektir. Bu konuda bilimsel çalışma yapmak isteyenleri destekleyecektir. Fakat hiç bir zaman yönlendirmeyecek ve çalışmanın tarafsızlığına gölge düşürmeyecektir.

Bu ilkenin ışığında seçkin tarihçi bilim adamlarımızdan oluşturulan bir komisyon konuyu bütün incelikleri ve ayrıntıları ile belgelere dayanarak araştırmış ve biraz sonra sizlere sunulacak, yaptığım konuşmam içinde de sözü geçmiş olan kitabı hazırlamıştır. Bu çalışmaya sadece bilim ve akıl egemendir. Bu büyük çalışma dünyaya dağıtılmak üzere İngilizce olarak bastırıldı. Arkasından daha geniş biçimiyle Türkçe'si basılacak ülke içinde ve ülke dışındaki Türkler için dağıtımı yapılacaktır.

Tanıtımını yaptığımız kitapta ulaşılan sonucun, bilimsel verilerle reddinin mümkün olmayacağı yönünde iddialıyız. Kitap, Türkler tarafından Ermeni toplumuna yönelik hiçbir şekilde soykırım yapılmadığını ortaya koyuyor. Bu kitapta, başta Türk ve Ermeni toplumları olmak üzere tüm dünyaya doğruları sunmanın gururunu yaşıyoruz.

Bu takdimimle, ne bir savunmaya ne de bir tarih dersi vermeye kalkıştım. Bir devletin ve bir ulusun daya-

naksız suçlanmasının yarattığı rahatsızlığı sizlerle paylaşmak istedim. Değerli katılımınızı, bu düşüncelerimin paylaşımı olarak mütalaa ediyorum. Elbette, tarihin sayfaları acılarla, ızdıraplarla, dramatik olaylarla doludur. Tarihten ders alıp, tekrarının önlenmesi konusunda işbirliği içerisinde olmamız yerine, tersi niye? Savaşımız; açıklıkla, yoksullukla, cahillikle, çevrenin ve doğal hayatın korunması için olmalıdır. Kaynaklarımızı ve olanaklarımızı, en etkin ve verimli bir biçimde sürekli barış ve işbirliği için kullanalım ki, daha mutlu bir dünya kurabilelim."

Kitabın hazırlanmasında, Emekli Büyükelçi **Gündüz Aktan**, Prof. Dr. **Türkkaya Ataöv**, Devlet Arşivleri Eski Genel Müdürü **İsmet Binark**, Van Milletvekili Doç. Dr. **Hüseyin Çelik**, Emekli Büyükelçi **Şükrü Elekdag**, Prof. Dr. **Nejat Göyünç**, Prof. Dr. **Yusuf Halaçoğlu**, Prof. Dr. **Enver Konukçu**, Prof. Dr. **Justin McCarthy**, Prof. Dr. **Seyfi Ögün**, Araştırmacı Yazar Dr. **Yılmaz Öztuna**, Prof. Dr. **Stanford Shaw**, Prof. Dr. **Azmi Süslü**, Doç. Dr. **Ömer Turan** görev aldılar

Toplantıda söz alan TBMM Genel Sekreteri **Vahit Erdem** de, Ermenilerin uzun süredir dünyada tek yanlı bir propaganda uyguladığını, Türkiye'nin ise gerçekleri ortaya koymak için yeteri kadar gayret göstermediğini belirterek, şunları söyledi:

"Ancak, son zamanlarda gittikçe artan bir sıklıkla Ermeni meselesinin bazı devletlerin gündeminde yer alması, Türk Milleti ve devletinin tarih sahnesinde suçlanmak istenmesi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin sabrını zorlamıştır. Ermenilerin yoğun propagandasının etkisiyle Türkiye aleyhine faaliyet yürüten çevrelerin ve asılsız iddialara destek veren sorumlu mevkideki devlet adamlarının tarihi gerçeklerle aydınlatılması zorunlu hale gelmiştir. Bu kitapta, Osmanlı'nın son döneminde yaşanan Ermeni olayları, tarihi, siyasi ve hukuki açılarından tüm yönleri ile değerlendirilmektedir. Bu çalışma için TBMM tarafından bilim adamlarına sadece destek verilmiş ve uygun bir çalışma ortamı hazırlanmıştır. Ermeni meselesini dillerine dolaayanların bu kitaptaki gerçekleri okumalarını, iddialarına devam edeceklerse, önce burada yazılanlara belgelerle cevap vermelerini bekliyoruz."

Prof. Dr. **Türkkaya Ataöv**'ün editörlüğünde ve danışmanlığında hazırlanan kitapta, Prof. Dr. **İlber Ortaylı** ile Prof. **Stanford Shaw** ve Prof. **Heat Lowry** da danışman olarak görev yaptılar.

Kitabın editörlüğünü üstlenen Prof. Dr. **Türkkaya Ataöv** konuyla ilgili çok sayıda yabancı yayının yanlış tanım, peşin hüküm ve tek yanlılıktan öte çok sayıda belge sahtekarlığı, anlamlı eksiklikler, abartmalar ve temel çelişkilerle dolu olduğunu, hazırlanan kitapta virgül yanlış bile bulunmadığını söyledi. Bu konuda başka kitaplar da hazırlanması gerektiğine işaret eden **Ataöv**, "Tarih anlatımını siyasete alet etmek, bazı taraflara haksızlık olduğu gibi, uluslararası toplumu da içinden zor çıkılır bir karmaşaya sürükler." dedi.

Kitabın danışmanlarından Prof. **İlber Ortaylı** da en kısa zamanda Türk ve Ermeni tarihçilerinin bir araya gelerek ortak çalışma yapmaları gerektiğini söyledi.

TBMM Genel Sekreteri Vahit Erdem, 2 Temmuz günü bir basın toplantısı düzenleyerek Meclis'in bir yıllık çalışması hakkında bilgi verdi

21 inci Dönem 3 üncü Yasama Yılı çalışmaları tamamlandı

Meclis, bir yılda 117 yasa çıkardı

TBMM Genel Sekreteri **Vahit Erdem**, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 21 inci Dönem 3 üncü Yasama Yılı'nı tamamlaması dolayısıyla bir basın toplantısı düzenleyerek, yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi. **Erdem**, 2 Temmuz günü düzenlediği basın toplantısında yasama ve denetim çalışmalarının yanı sıra, TBMM İdari Teşkilatı'nın çalışmalarına da yer verdi. **Erdem**, basın toplantısında şunları söyledi:

"3 üncü Yasama Yılı çalışmaları 1 Ekim 2000 tarihinde başlamış, Meclisimizin yerine getirdiği ilk görev, Başkanlık seçimi olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı görevine, 18 Ekim 2000 tarihinde yapılan seçimle Sayın Ömer İzgi getirilmiştir.

Ulu Önder Atatürk'ün, 'Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir' ilkesinin hayat bulduğu Yüce Meclisimiz, geçmişte olduğu gibi, ulusumuzun ihtiyaç duyduğu konulardaki yasama denetim ve yönetim çalışmalarını yoğun ve sürekli bir biçimde yerine getirmiştir.

Geride bıraktığımız yasama yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi, toplam 128 **birleşim** yapmış, 5'i hariç bu birleşimlerin hepsinde toplantı yeter sayısı sağlanmıştır.

Üçüncü yasama yılında başkanlığa 144 adet **yasa tasarısı**, 20 adet kanun hükmünde kararname ve 218 adet **yasa teklifi** verilmiştir. Tasarılardan 57 adedi 44 yasa olmuş, 7 adedi hükümete geri verilmiştir. Halen 45 yasa

tasarısı gündemde, 42 yasa tasarısı ise ilgili komisyonlarda bulunmaktadır.

Kanun hükmünde kararnamelerin 8 adedi yürürlüğe girmiştir. Bunların 5 adedi gündemde, 7 adedi de ilgili komisyonlardadır.

Milletvekilllerimiz tarafından başkanlığa verilen yasa tekliflerinden 3'ü yasa, 1'i karar olmuştur. Yasa tekliflerinden 1'i hükümet geri verilmiş, 19'u gündemde yerini almıştır. 194 yasa teklifi ise halen ilgili komisyonlarda bulunmaktadır.

Sonuç olarak, üçüncü yasama yılında 117 adet **yasa** çıkartılmıştır. Bu yasalardan 55'i birinci ve ikinci yasama yıllarından gelen tasarı, kanun hükmünde kararname ve tekliflerden olup, 3'üncü yasama yılında yasalaştırılmıştır.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 17 adet **karar** alınmıştır.

Üçüncü yasama yılında **yasama dokunulmazlıkları** konusunda başkanlığa 51 adet başbakanlık tezkeresi gelmiştir. Tezkerelerin tamamı karma komisyonda bulunmaktadır.

Başkanlığa üçüncü yasama yılında gelen **ölüm cezalarının** yerine getirilmesine ilişkin tezkere ise 12 adettir. Bu tezkerelerin de tamamı komisyondadır.

Meclisimiz, denetim alanında da etkin ve verimli bir

yasama yılını geride bırakmıştır.

Üçüncü yasama yılında verilen **yazılı soru** önergesi sayısı 2244'dür. Bunlardan 1692 adedi cevaplandırılmış, 10'u önerge sahipleri tarafından geri alınmış, 342'si ise süresi içinde cevaplanmadığından gelen kağıtlar listesinde yayımlanmıştır. 200 yazılı soru önergesi ise halen işlemedir.

Üçüncü yasama yılında 10 adet **genel görüşme** önergesi verilmiştir. 7 önergenin öngörüşmesi yapılarak genel görüşme açılması reddedilmiştir. 3 önerge ise gümdededir.

Meclis soruşturması istemiyle verilen 3 önerge de reddedilmiştir.

Geride bıraktığımız yasama yılında başkanlığa verilen **meclis araştırması** önergesi sayısı ise 159'dur. Bunlardan 4'ü reddedilmiş, 2'si kabul edilmiş ve komisyon kurulmuştur. Komisyonlardan biri raporunu vermiştir. Geçen yasama yılından kalan 1 adet meclis araştırması komisyonu raporu genel kurulca görüşülmüş olup, 1 komisyon çalışmalarına halen devam etmektedir.

Bu yasama yılında 13 adet **gensoru** önergesi verilmiştir. Bunların 10 adedi genel kurulda görüşülmüş ve gündeme alınması reddedilmiştir. Gensoru önergelerinden üçü ise sayın milletvekillerinin imzalarını geri çekmeleri nedeniyle anayasanın öngördüğü sayıda imza kalmadığı için işlemden kaldırılmıştır.

Geride bıraktığımız yasama yılında **Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu** toplam 27 birleşim yapmıştır. Bu birleşimler sonucunda 134 adet kamu iktisadi teşebbüsü ile bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerini denetlemiştir.

Aynı süreçte **Dilekçe Komisyonu**'na 845 adet dilekçe ulaşmıştır. Bunların 611'i sonuçlandırılmış olup, 234'ü halen işlem görmektedir.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu da yoğun ve verimli bir çalışma sürecini geride bırakmıştır. 3'üncü yasama yılında İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na 409 adet kişisel başvuru yapılmıştır.

Bu başvurulardan 327'si sonuçlandırılmış olup, 82 başvuru ile ilgili yazışmalar devam etmektedir. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, konularında inceleme-araştırma yapmak üzere 8 adet alt komisyon kurmuştur.

Geçtiğimiz dönemlerde son derecede başarılı ve verimli çalışmalar sergileyen ve anayasa değişikliklerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunan **Partilerarası Anayasa Uyum Komisyonu**, aynı temposunu bu yasama yılında da sürdürmüştür.

Uyum komisyonu, üyelerinin olumlu yaklaşımı ve ülkemizin demokratikleşmesi yolundaki kararlı tutumu sayesinde 38 maddeden oluşan anayasa değişikliği paketini sonuca bağlamıştır.

Komisyonunda üzerinde uzlaşma sağlanan metin, devlet-toplum ilişkilerini demokratik esaslara uygun bir biçimde yeniden şekillendirecek bir dönüşümün kapısını aralayacak niteliktedir.

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecini yaşadığımız günümüzde anayasamızın evrensel değerlere göre yeniden düzenlenmesi gereği toplumumuzun da beklentisidir.

Anayasamızın gözden geçirilip özgürlükçü, katılımcı, demokratik ve laik hukuk devleti ilkelerini üstün kılacak, insan hakları alanında evrensel değerlere uyum sağlayacak niteliğe kavuşturulması zorunludur.

Ülkemiz, çağdaşlaşma çabalarına, hem ulusal birlik ve dirliğini koruyarak, hem de demokratik hukuk devleti yapısını geliştirerek devam etmeli, 21. yüzyılın başında, toplumsal uzlaşma belgesi niteliği taşıyan yeni bir anayasal yapıyı gerçekleştirmelidir. Bunun önümüzdeki yasama yılında gerçekleştirileceğine inanıyoruz.

Şimdi de **yönetim çalışmaları** hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum.

Üçüncü yasama yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı, yönetime ilişkin konuları görüşmüş ve 24 başkanlık divanı kararı alınarak uygulamaya konulmuştur.

Alınan kararlar doğrultusunda, meclisimizde "Avrupa Birliği Komisyonu" kurulması için çalışmaların başlatılması ve genel sekreterlik bünyesinde Avrupa Birliği ile koordinasyon biriminin kurulması kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan personelin özel hastanelerde de tedavisi amacıyla sağlık yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

Gerçekleştirilen tüm yönetim çalışmalarında yaşamakta olduğumuz ekonomik sıkıntılar dikkate alınarak tasarruf ilkesine büyük özen gösterilmiştir.

Alınan tasarruf önlemleri sonucunda, 2001 yılı Ocak-Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre, büro ve malzeme alımlarında yüzde 42, bina küçük onarımlarında yüzde 44, akaryakıt-yağ harcamalarında yüzde 9, makina, teçhizat alımları ve büyük onarımlarında yüzde 1 oranlarında tasarruf sağlanmıştır.

Bu sayede, geride kalan 5 aylık dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden yapılan harcamalardaki artışın, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 37 civarında tutulması sağlanmıştır. Bu artışın önemli bir kısmı, personel giderleri ile yakıt, ısıtma ve aydınlatma gibi tarifeli ödemelere yapılan zamlardan kaynaklanmıştır.

Bu döneme ait enflasyon oranının yüzde 52.4 olduğu dikkate alındığında Meclisimizin ciddi oranda tasarruf sağladığı gözlenir.

Harcamalara gösterilen özen, istihdam konusunda da aynen uygulanmıştır. Geçtiğimiz yasama yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi kadrolarına hiç ilave olmamış ve kadroda 16 kişilik azalma meydana gelmiştir. Bunun yanı sıra, TBMM çalışmalarının etkin, verimli ve süratli bir biçimde yürütülmesi amacıyla norm kadro çalışmaları başlatılmıştır.

Geride bıraktığımız yasama yılında **dış ilişkiler** açısından da verimli çalışmalar yapılmıştır. Yüce Meclisimizin uluslararası toplantılarda temsili ve ulusumuzun sesinin duyurulması görevi yerine getirilmiştir. Dünya parlamentoları ile karşılıklı güven ve dostluk temeline

dayalı ilişkilerin geliştirilmesine önemli katkılar sağlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Suriye Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı, Ukrayna, Gürcistan, Hırvatistan, Azerbaycan ve KKTC Cumhurbaşkanları ile görüşmeler yapmıştır. Rusya Federasyonu, Hollanda ve Avusturya Başbakanlarını, Yeni Zelanda Tarım Başkanı, Kırgızistan, Küba, Polonya ve Arnavutluk Dışişleri Bakanları ile Ankara'da bulunan 15 ülkenin büyükelçilerini kabul etmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, beraberindeki parlamento heyeti ile 25 Mart-6 Nisan 2001 tarihleri arasında Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkmenistan'a resmi ziyaretler yapmıştır. Bu dost ve kardeş ülkelerin devlet başkanları ve parlamento başkanları ile ülkemiz ve parlamentolarımız arasındaki mevcut ilişkilerin daha da geliştirilip güçlendirilmesi yönünde kapsamlı ve yapıcı görüşmeler yapmıştır.

Başkanvekillerimiz de katıldıkları uluslararası konferans ve forumlarda bu görevi yerine getirmişlerdir.

Ayrıca, bazı parlamentolarda gündeme alınan sözde Ermeni soykırımı yasa tasarıları ile ilgili olarak; 1-8 Ekim 2000 tarihlerinde ABD'ne, 5-10 Kasım 2000 tarihlerinde Fransa ve Belçika'ya, 7-13 Ocak 2001 tarihlerinde de Fransa'ya parlamento heyetleri gitmiştir.

Ulusal egemenlik ilkesinin geniş halk kitlelerine benimsetilmesi, çoğulcu, katılımcı demokrasimizin tanıtılması, ülkemizin sahip olduğu kültür ve tabiat varlıkları ile her türlü tarihi ve sanat değeri olan birikimlerimizin korunması ve tanıtılması etkinlikleri bu yasama yılında da devam ettirilmiştir.

Bu bağlamda, "Avrupa Birliğine Geçiş Sürecinde Türkiye'nin Ekonomik Sorunları" konulu bilimsel toplantı ile "12'nci Milli Egemenlik Sempozyumu" düzenlenmiştir. Ayrıca, Samsun İlinde "TBMM Hatıra Ormanı" kurulmuş, Kırgızistan Cumhuriyetinde düzenlenen "Atatürk Gençlik ve Parlamento Sistem" konulu uluslararası sempozyum ile, yurdumuzun çeşitli illerinde düzenlenen etkinliklere katkı ve destek sağlanmıştır.

Çeşitli çevreler ve ülkeler tarafından zaman zaman gündeme getirilen sözde Ermeni soykırımına ilişkin hak-sız ve dayanaksız iddiaların tarihi gerçeklerin ışığında bilimsel verilerle çürütülmesi amacıyla başkanlıkça başlatılan bilimsel çalışma tamamlanarak "Osmanlı'nın Son Döneminde Ermeniler" adını taşıyan İngilizce eser yayın hayatına kazandırılmıştır. Bu kitap bütün dünya parlamentolarına ve ilgili çevrelere dağıtılacaktır. Eserin Türkçe baskısı da çok yakında kamuoyuna sunulacaktır.

Bu bilimsel çalışmaya verilen makalelerden birisi arşiv belgeleri ve fotoğraflarla zenginleştirilerek "Ermenilerin Türklere yaptıkları mezalim ve soykırımın arşiv belgeleri" başlığı altında kitap haline getirilmiştir.

Dünya kamuoyunu aydınlatmaya yönelik benzeri çalışmaların TBMM tarafından desteklenmesine devam edilecektir.

Osmanlı İmparatorluğunun, egemenliği altındaki coğrafyada inşa ettiği mimari eserlerin yer aldığı 4 ciltlik kitap bastırılarak Avrupa, Amerika ve Balkan Ülkeleri Parlamentolarına, bu ülkelerin üniversite kütüphanelerine ve bu ülkelerdeki dış temsilciliklerimize dağıtılmıştır.

Ayrıca, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" isimli kitap da "İnsan Haklarının Uluslararası İlkeleri" başlığı altında güncelleştirilerek ilgili tüm kuruluşlara iletilmiştir.

"Balkanlardaki Türk Mimari Eserlerinden Örnekler" adını taşıyacak kitabın Türk kültür ve sanat hayatına kazandırılmasına yönelik çalışmalar ise devam etmektedir.

Meclis çalışmaları hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi için kurulan **Web** sayfamızda TBMM'nin yasa çalışmalarına ilişkin bilgiler en doğru ve güncel biçimde sunulmaya başlanmıştır. 4. yasama yılından itibaren denetim çalışmaları da İnternet üzerinden yayımlanmaya başlayacaktır.

Ayrıca, yasa tasarısı ve tekliflerinin de TBMM Başkanlığına sunulduğu andan itibaren İnternete açılması 1 Ekim 2001 tarihinden itibaren gerçekleştirilecektir. Web sitemiz, Temmuz ayı içerisinde tamamen yenilenerek kullanıma açılacaktır. Aylık ortalama 60 bin dış kullanıcının ziyaret ettiği sitemize ilgi her geçen gün artmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin sorumluluğundaki **saray, köşk ve kasırlarımız** gibi geçmişten günümüze uzanan tarihi mirasın korunmasına, gelecek kuşaklara aktarılmasına ve dünyaya tanıtılmasına yönelik çalışmalar üçüncü yasama yılında da sürdürülmüştür.

Saray, köşk ve kasırlarımızdaki restorasyon çalışmalarında ağırlığı Dolmabahçe Sarayı oluşturmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda Dolmabahçe muayede salonunun restorasyonu tamamlanarak ziyarete açılmış, Türk Devletleri Cumhurbaşkanları toplantısı bu salonda görkemli bir biçimde yapılmıştır.

Ayrıca, TBMM'nin tüm çalışmaları, yönetimde saydamlık ilkesi gereklerine uygun bir biçimde **TBMM TV** aracılığıyla kamuoyuna yansıtılmıştır. Nesnel ve yansız yayıncılık ilkesini ödünsüz uygulayan TBMM TV, üçüncü yasama yılında 815 saat yayın yapmıştır.

Sözlerimi, Parlamentomuzla basınımız arasında ki ilişkiler konusuna değinerek tamamlayacağım.

Şüphesiz, özgür basın, demokrasinin ayrılmaz parçasıdır. Basının hür bir ortam içinde doğru bilgileri kamuoyuna iletme hakkının kısıtlanması düşünülemez.

Bu denli önemli görev üstlenen ve devletimizle yurttaşlarımız arasında köprü işlevini yerine getiren basınımız, elbette ülke yönetimine ilişkin görüş ve önerilerini dile getirecek, eleştirilerini ifade edecektir.

Basınımız ve bütün kurumlarımız görevini iyi yaparsa, ülke menfaatini ön planda tutarak karşılıklı saygıya riayet ederse bütün sorunlarımızı daha kolay çözeceğimiz şüphesizdir. Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine el ve gönül birliği ile ancak çalışarak ulaşacağımız bilinci ile geleceğe güvenle bakmak hakkımız olacaktır."

Anayasa değişikliği teklifi hazır

TBMM Başkanvekili **Nejat Arseven** başkanlığında-ki Partilerarası Uzlaşma Komisyonu, uzun süredir üzerinde çalıştığı Anayasa Değişikliği Teklifi'ni tamamlayarak TBMM Başkanı **Ömer İzgi**'ye sundu. Teklif hakkında bilgi veren **Arseven**, komisyonda görev alan tüm parti temsilcilerinin "siyasi mülahazalar dışında salt hukukun hakim olduğu" bir çalışma yürüttüklerini belirtti ve "Bu, değişmez bir metin değildir, çalışmalara devam edilecek" dedi. 38 maddeden oluşan Anayasa Değişikliği Teklifi, eylül ayında ele alınacak.

Partilerarası Uzlaşma Komisyonu Başkanı **Nejat Arseven**, 15 Haziran günü TBMM Başkanı **Ömer İzgi** daha sonra da, siyasi parti liderlerini ziyaret ederek, hazırlanan teklifi sundu. TBMM Başkanı **İzgi**, komisyon üyelerini kabulünde, başarılı çalışmalarından dolayı üyeleri kutladı ve "Böylesine geniş kapsamlı bir uzlaşmayı sağlamak büyük başarı. Bu metin üzerinde çalışacağız. Metinde elbirliğiyle değiştireceklerimiz ve ekleyeceklerimiz olabilir" dedi. **Arseven** de TBMM'de ilk kez böylesine kapsamlı bir uzlaşma sağlandığını vurguladı ve toplumda da Anayasanın değiştirilmesi konusunda geniş bir mutabakat olduğunu ifade etti.

Arseven, daha sonra basın mensuplarına yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"1982 Anayasası üzerinde Partilerarası Uzlaşma Komisyonu, bütün siyasi parti temsilcileri tarafından imza altına alınan bir mutabakat metnine imza atmıştır. Değişiklikler kamuoyunda tartışılıyor, tartışılacak da. İşin doğrusu bu. Bu önerileri hem biz dikkate alacağız, hem de siyasi partilerimiz değerlendirecekler. Sayın Meclis Başkanı, Başbakan ve Yardımcılarından, bu değişiklik paketinin gündeme gelmesi konusunda desteklerini rica ettik. Kendileri, bu konuda ellerinden geleni yapacaklarını ifade ettiler."

Eylül ayında Meclis'in olağanüstü toplantıya çağırılması yoluyla ele alınması planlanan Anayasa Değişikliği Teklifinin maddeleri ve madde gerekçeleri şöyle:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının başlangıç bölümünün beşinci fıkrasının başında geçen '**Hiçbir düşünce ve mülahazanın**' ibaresi '**hiçbir eylemin**' şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 1- Anayasanın başlangıç bölümünün be-

şinci fıkrasında yer alan "Hiçbir düşünce ve mülahazanın" ibareleri doğrudan düşünceye bir sınır teşkil etmesi nedeniyle "Hiçbir eylemin" şeklinde değiştirilmektedir.

MADDE 2- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13- Temel hak ve hürriyetler yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Madde 2- Anayasanın 13 üncü maddesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesindeki ilkeler doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 3- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14- Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiç biri devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan eylemler biçiminde kullanılamaz.

Bu Anayasa hükümlerinden hiçbiri, Devlete veya kişilere bu Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenlerden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

Madde 3- Anayasanın 14 üncü maddesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 17 nci maddesi ile uyumlu hale getirilerek eylem ve yorum yoluyla hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmasının önlenmesine yönelik hükümler öngörülmektedir. Bu düzenleme başlangıçta yapılan değişiklik ile paralellik arz etmektedir.

MADDE 4- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasının ilk cümlesi ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki son fıkra eklenmiştir.

"Yakalanan veya tutuklanan kişi toplu olarak işlenen suçlarda en çok yedi gün, diğer suçlarda, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat içinde hakim önüne çıkarılır."

"Bu zarar, tazminat hukukunun genel prensiplerine göre Devletçe ödenir."

"Devlet, zarara sebebiyet verenlere rücu eder. Bu husus kanunla düzenlenir."

Madde 4- 19 uncu maddede yapılan değişiklikle yakalanan ya da tutuklanan kişilerin hakim önüne çıkarılma süreleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 5 inci maddesindeki esaslar doğrultusunda düzenlenmekte; Devlete, zarara sebebiyet verenlere rücu hakkı getirilmektedir.

MADDE 5- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 20 nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması** sebeplerinden biri veya bir kaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça kimsenin üstü, özel kağıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. En geç kırksekiz saat içinde hakim onayına sunulmayan el koyma kendiliğinden kalkar."

MADDE 5- Özel hayatın gizliliği ile ilgili 20 nci maddede öngörülen değişiklikle bu hak ve hürriyetle ilgili özel sınırlar Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde öngörülen esaslar çerçevesinde açık olarak belirlenmektedir.

MADDE 6- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 21- Kimsenin konut hakkına dokunulmaz. Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça, yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. En geç kırksekiz saat içinde hakim onayına sunulmayan el koyma kendiliğinden kalkar.

Madde 6- Bu madde ile konut dokunulmazlığı, sınırlamasındaki özel haller Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde yeniden düzenlenmektedir.

Özellikle konuta girme, arama yapma ve eşyaya el koymada yazılı emir şartı getirilmektedir.

MADDE 7- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 22 nci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

C. İletişim hürriyeti

Madde 22- Herkes, iletişim hürriyetine sahiptir. İletişimin gizliliği esastır.

Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça, yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça iletişim engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz.

İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.

Madde 7- 22 nci maddede "İletişim hürriyeti" kenar başlığı ile ve özel sınırlama halleriyle birlikte yeniden düzenlenmektedir. İletişim, haberleşme ve gönderilmeyi (telefon, telgraf, internet vs..) kapsayan bir ifade olarak haberleşmenin yerine kullanılmaktadır.

MADDE 8- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasında geçen "...ülkenin ekonomik durumu" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 8- Bu maddede öngörülen değişiklik ile vatandaşların yurtdışına çıkma hürriyetine ülkenin ekonomik durumunun engel teşkil etmesine son verilmektedir.

MADDE 9- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasına "**Bu hürriyetlerin kullanılması**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, bölünmez bütünlüğünün korunması**" ibareleri eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra son olarak eklenmiştir.

"**Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti** Anayasanın 1, 2 ve 3 üncü maddeleri hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamaz"

"**Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin** kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller, kanunla düzenlenir."

Madde 9- Bu değişiklikle düşünce ve anlatım özgürlüğünün sınırları genişletilmekte, toplumdaki dil farklılıkları sosyolojik bir gerçek olarak değerlendirilmekte ve bu duruma Anayasada getirilen engel kaldırılmaktadır. Ayrıca düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin Anayasamızın 1, 2 ve 3 üncü madde hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamayacağına maddede yer verilmektedir. Bu hürriyetin sınırlanma halleri içine, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, bölünmez bütünlüğünün korunması da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi doğrultusunda dahil edilmektedir.

MADDE 10- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 28 inci maddesinin ikinci fıkrası metinden çıkarılmıştır.

Madde 10- Basın Hürriyeti ile ilgili 28 inci maddenin "Kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dilde yayım yapılamaz." hükmünü içeren fıkrası metinden çıkarılmıştır. Bu

hürriyetin sınırlandırılması 26 ve 27 nci maddelerdeki hükümler çerçevesinde olacaktır.

MADDE 11- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 31 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kanun, milli güvenlik, kamu düzeni, genel ahlak ve sağlığın korunması sebepleri dışında halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz"

Madde 11- Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma ile ilgili olarak sınırlama halleri belirlenmektedir. Bu haller Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde; sınırlama halleri, milli güvenlik, kamu düzeni, genel ahlak ve sağlığın korunması olarak sınırlandırılmaktadır.

MADDE 12- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 33- Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.

Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek kurma hürriyeti ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve ahlak ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle sınırlandırılabilir.

Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller Kanunda gösterilir.

Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde devlet memurlarına Kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır.

Madde 12- Dernek kurma hürriyeti yeniden düzenlenmektedir. Maddede geçen "herkes" kavramı her hukuiki varlığı, Tüzel kişileri de kapsar. Tüzel kişiler dernek kurabilir ya da derneğe üye olabilir.

MADDE 13- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 34- Herkes, önceden izin almadan, silahlı ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, ancak, milli güvenlik ve kamu düzeni sebepleriyle, kanunla sınırlandırılabilir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

Madde 13- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ve sınırları Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine

uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 14- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 36 ncı maddesinin birinci fıkrasına **"...savunma"** ibaresinden sonra gelmek üzere **"ile adil yargılanma"** ibaresi eklenmiştir.

Madde 14- Bu değişiklikle Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınmış olan adil yargılanma hakkı metne dahil edilmektedir.

MADDE 15- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 38 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci ve altıncı fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Genel müsadere cezası ile savaş, yakın savaş ve terör suçları halleri dışında ölüm cezası verilemez."

"Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez."

"Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz."

Madde 15- Ölüm cezasının sadece, savaş, yakın savaş ve terör suçlarında verilebileceği 6 no lu protokol hükümleri doğrultusunda bu maddede yer almıştır. Ayrıca 4 no lu protokol gereği sözleşmeden doğan bir yükümlülük nedeniyle hiç kimsenin özgürlüğünden alıkonulamayacağı hükmü eklenmiştir. Sözleşmeden doğan yükümlülük içinde borçlar da vardır.

MADDE 16- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 40 inci maddesine ikinci fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır."

Madde 16- Bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkan sağlanması amaçlanmaktadır. Son derece dağıntı mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerin belirtilmesi hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk haline gelmiştir.

MADDE 17- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 41 inci maddesinin birinci fıkrasına **"ve eşler arasında eşitliğe dayanır"** ibaresi eklenmiştir.

Madde 17- Kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik bir düzenlemedir.

MADDE 18- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 46- Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz

malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkilidir.

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. Ancak tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve her nasılsa ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

Madde 18- Bu madde ile kamulaştırma yeniden düzenlenmekte, kamulaştırmada gerçek karşılıkların ödenmesi ve ödemede gecikme halinde faiz yönünden bireylerin zarara uğramamaları yönünde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 19- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

Madde 19- Bu maddede öngörülen değişikliklerle Devlete, çalışanların yanı sıra işsizleri de koruma görevi verilmektedir.

MADDE 20- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 51- Çalışanlar ve işverenler önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olma ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

Sendika kurma hakkı ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve ahlak ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle sınırlanabilir.

Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

Aynı zamanda ve aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olunamaz.

Sendikalar üzerindeki Devlet denetimi, sendikaların kuruluş ve faaliyetlerinin kanunlara uygunlu-

ğunu sağlamak amacıyla ve sendika bağımsızlığı ilkesini zedelemeyecek bir biçimde düzenlenir.

İşçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırları gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, demokrasi esaslarına aykırı olamaz.

Madde 20- Bu madde ile sendika hakkı ile özel sınırlama sebepleri yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 21- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 55 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur."

Madde 21- Çalışanların asgari yaşam standartlarının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 22- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 65 inci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

XIII. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

Madde 65- Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.

Madde 22- Maddenin kenar başlığı içeriğine uygun hale getirilmiştir.

MADDE 23- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 23- Kadın-erkek arasında eşitsizlik yarattığı düşünülen hüküm metinden çıkarılmıştır.

MADDE 24- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 67 nci maddesinin beşinci fıkrasına "...askeri öğrenciler" ibaresinden sonra gelmek üzere "taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç" ibaresi eklenmiş, mevcut son fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki son fıkra eklenmiştir.

"Seçime bir yıldan daha az süre kaldığı zaman içinde seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, izleyen seçimden sonra yürürlüğe girer."

Madde 24- Temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkeleri bağdaştırılması son derece zor olan ilkelere. Ayrıca oldukça soyut olan bu ilkeler seçim kanunlarında köklü değişiklik yapılması yolunda bir engel oluşturmaktadır. Bu nedenle kaldırılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Yeni eklenen bir fıkra ile konjonktürel değişikliklere seçim kanunları açısından yer verilmemesi amaçlanmıştır.

MADDE 25- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69

uncu maddesinin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle ile altıncı ve dokuzuncu fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve son fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre, genel başkan, merkez karar ve yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zimnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarının kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır."

"Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir."

"Siyasi partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasi partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir."

Madde 25- Bu maddede öngörülen değişikliklere odağa kriterler getirilmekte, siyasi partiler için kapatmanın yanı sıra devlet yardımından yoksun bırakılma yaptırımı öngörülmektedir.

MADDE 26- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 74 üncü maddesinin birinci fıkrasına "**Vatandaşlar**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar**"; ikinci fıkrasına "**sonucu**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**gecikmeksizin**" ibaresi eklenmiştir.

Madde 26- Karşılıklılık esası gözetilmek kaydı ile Türkiye'de ikamet eden yabancılar da dilekçe hakkı tanınmaktadır.

MADDE 27- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında geçen "**ideolojik veya anarşik eylemlere**" ibaresi, "**terör eylemlerine**" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 27- Anayasanın Milletvekili seçilme yeterliliğini düzenleyen 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında geçen "ideolojik veya anarşik eylemlere" ibaresi "terör eylemlerine" şeklinde değiştirilmektedir. Terör eylemleri Terörle Mücadele Kanunu ve Türk Ceza Kanununda tanımlanmış eylemlerdir.

MADDE 28- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası madde metninden çıkarılmış; maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"**Dokunulmazlıkla ilgili işler, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ulaşma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.**"

"**Dokunulmazlıkla ilgili oylama Genel Kurulda gizli olarak yapılır.**"

"**Milletvekilleri hakkındaki ceza davaları Yargıtayda görülür. Bu davalarla ilgili hazırlık soruşturmasının yürütülmesi, kamu davasının açılması, hükmün temyiz ve diğer yargılama esasları kanunla düzenlenir.**"

Madde 28- Yasama Dokunulmazlıkları ile ilgili işlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde en geç üç ay içinde sonuçlandırılacağı, Genel Kurulda bu konuyla ilgili oylamaların gizli yapılacağı ve Milletvekilleri hakkındaki ceza davalarının Yargıtay'da görüleceği öngörülmektedir. Böylece dokunulmazlık dosyalarının sürüncemede kalmasının önüne geçilecektir.

MADDE 29- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi "**Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir**" şeklinde değiştirilmiş; fıkranın sonuna "**Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklleri T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilir ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde ilgileri devam eder**" ibaresi eklenmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen "**sosyal güvenlik kuruluşları**" ibaresi "**T.C. Emekli Sandığı**" olarak değiştirilmiştir.

Madde 29- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemlerinin kanunla düzenlenmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emekllerinin T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilerek, üyeliği sona erenlerin de ilgilerinin devam etmesi öngörülmektedir. Böylece, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin emeklilik işlemlerinin kanunla düzenlenmesi konusunda anayasal dayanak sağlanmakta, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmesi suretiyle de, farklı sosyal güvenlik kuruluşları ile ilgi kurulmasından doğan, emeklilik haklarına ilişkin eşitsizlik giderilmekte, aynı emeklilik hak ve imkanlarından yararlanma sağlanmaktadır.

MADDE 30- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 87 ncı maddesinde geçen "**Anayasanın 14 üncü maddesindeki fiillerden dolayı hüküm giyenler hariç olmak üzere**" ibaresi kaldırılmış; "**genel ve özel af ilanına**" ibaresinden önce gelmek üzere "**Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile**" ibaresi eklenmiştir.

Madde 30- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin af yetkisi ile ilgili Anayasanın 14 üncü maddesine gönderme yapan sınır kaldırılmakta, ancak genel veya özel af kararının, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç ile alınabileceği hüküm getirilmektedir.

MADDE 31- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasına "**...Yayımlanmasını**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**kısmen veya tamamen**" ibaresi ile son cümlesinden önce gelmek üzere

aşağıdaki cümle eklenmiştir."

"Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunma durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir."

Madde 31- Cumhurbaşkanının kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderebileceği öngörülmektedir. Bu durumda Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece geri gönderilen maddeleri görüşebilir hükmü maddeye eklenmiştir.

MADDE 32- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90 inci maddesinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Kanunlar ile milletlerarası andlaşmaların çatışması halinde milletlerarası andlaşmalar esas alınır."

Madde 32- Kanunlar ile milletlerarası andlaşmaların çatışması halinde milletlerarası andlaşmaların esas alınması öngörülmektedir. Bu hüküm Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde hukuksal alt yapının sağlanması için gerekli görülmüştür.

MADDE 33- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 94 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında geçen "**on gün içinde**" ibaresi "**beş gün içinde**" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 33- Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı seçimi daha kısa sürede tamamlanacaktır.

MADDE 34- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 100 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "**...karara bağlar**" ibaresinden önce gelmek üzere "**gizli oyla**" ibaresi, ikinci fıkrasının sonuna "**bu süre içinde raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teslimi zorunludur.**" cümlesi eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımdan itibaren on gün içinde görüşülür ve gerek görüldüğü taktirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla alınır."

Madde 34- Soruşturma ile ilgili işin Komisyonlar ve Genel Kurulda gizli oyla sonuçlanması öngörülmektedir. Ayrıca Soruşturma Komisyonu raporunun 10 gün içinde dağıtılması ve dağıtımdan itibaren 10 gün içinde görüşülmesi hükmü getirilmektedir. Böylece bu konudaki işlerin sürüncemede kalmasının önlenmesi sağlanacak ayrıca Meclis Soruşturması gibi önemli bir denetim mekanizmasının siyasallaşmasının önüne geçilecektir.

MADDE 35- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 118 inci maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde ve üçüncü fıkrasının son cümlesinde geçen "**öncelikle dikkate alınır**" ibaresi "**değerlendirilir**" olarak değiştirilmiştir.

"Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanının başkanlığında Başbakan, Başbakan Yardımcıları, Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri, Adalet Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur"

"Milli Güvenlik Kurulu; Devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulaması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir."

Madde 35- Milli Güvenlik Kurulu bünyesine başkan yardımcılarının dahil edilmesi koalisyon hükümetlerinin yapısına uygun bir durumdur. Adalet Bakanı hukuki açıdan Kurulun değerlendirmelerinin daha sağlıklı olmasını ve gündemdeki konuların bütünlük içinde her yönden incelenmesini sağlayacaktır. Ayrıca bu değişiklikte kurul kararlarının tavsiye niteliğinde olduğu vurgulanmaktadır.

MADDE 36- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 149 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "**...iptale**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**siyasi parti davalarında kapatılmaya**" ibaresi eklenmiş, "**üçte iki**" ibaresi "**beşte üç**" olarak değiştirilmiştir.

Madde 36- Anayasa Mahkemesinin Anayasa değişikliklerinde iptale ve siyasi parti davalarında kapatılmaya beşte üç çoğunlukla karar vereceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 37- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Geçici 15 inci maddesinin son fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 37- Madde ile geçici 15 inci maddenin son fıkrasının yürürlükten kaldırılması öngörülmekte; 12 Eylül 1980-6 Aralık 1983 döneminde çıkarılan kanunlar, kanun hükmünde kararnameler ile 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun uyarınca alınan karar ve tasarrufların Anayasaya aykırılığının iddia edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

GEÇİCİ MADDE- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 87 nci maddesinde öngörülen değişiklik, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, Anayasanın 14 üncü maddesindeki fiilleri işleyenler hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE- Anayasanın 87 nci maddesinde öngörülen değişiklik Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin af yetkisi önündeki sınırlamalar kaldırılmakta sadece nisap getirilmektedir. Bu değişikliğin, kanunun yürürlük tarihinden önce Anayasanın 14 üncü maddesindeki eylemleri işleyenler hakkında uygulanmaması için geçici madde öngörülmektedir.

MADDE 38- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde tümüyle onaylanır.

MADDE 38- Yürürlük ve halk oylaması ile ilgili maddedir.

Hükümette Değişiklik

○ 57 inci Hükümet'te yapılan değişiklik sonunda Devlet Bakanlarının görev dağılımı da yeniden düzenlendi

Devlet Bakanı
Yılmaz Karakoyunlu
Hükümetin yeni üyesi

Uzun süre herhangi bir bakan değişikliği olmaksızın görevini sürdüren hükümette Mayıs ayındaki Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı değişikliğinin ardından haziran ayında da bazı değişiklikler gerçekleştirildi. İlk değişiklik **Yüksel Yalova**'nın istifasıyla boşalan Devlet Bakanlığına İstanbul Milletvekili **Yılmaz Karakoyunlu**'nun getirilmesiyle yaşandı. **Karakoyunlu**, hükümette ilk kez yer aldı.

Bu arada İçişleri Bakanı **Sadettin Tantan** bu görevinden alınarak gümrüklerden sorumlu Devlet Bakanlığına atandı. **Tantan**'ın yerine ise Devlet Bakanı **Rüştü Kazım Yücelen** getirildi. Ancak yeni görevini kabul etmeyen **Sadettin Tantan**, Devlet bakanlığından istifa ederek hükümetten ayrıldı. **Tantan** kısa bir süre sonra ANAP'tan da istifa etti.

Bu değişiklikler Devlet Bakanlarının görev dağılımında da değişikliklere yol açtı. Devlet Bakanlarının görev dağılımının son şekli şöyle:

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT

Bağlı Kuruluşlar

- Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI

DR. DEVLET BAHÇELİ

Bağlı Kuruluşlar

- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

Başkanlığı

- Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
- Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)
- Tanıtma Fonu İdaresi

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI

MESUT YILMAZ

Bağlı Kuruluşlar

- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HÜSAMETTİN ÖZKAN

- Parlamento ile ilişkiler

Bağlı Kuruluşlar

- Diyanet İşleri Başkanlığı

DEVLET BAKANI MEHMET KEÇECİLER

Bağlı Kuruluşlar

- Vakıflar Genel Müdürlüğü
- Yüksek Denetleme Kurulu Başkanlığı
- Gümrük Müsteşarlığı

Görevler

- Kamu Toplu-İş Sözleşmelerinde eşgüdüm

DEVLET BAKANI YILMAZ KARAKOYUNLU

Bağlı Kuruluşlar

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

İlgili Kuruluşlar

- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel

Müdürlüğü

- Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğü

Görevler

- Hükümet Sözcülüğü

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI

Bağlı Kuruluşlar

- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı

İlgili Kuruluşlar

- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (Çaykur)

Görevler

- İnsan hakları ile ilgili konularda eşgüdüm
- Parlamento ile ilişkiler

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL

Bağlı Kuruluşlar

- Devlet Personel Başkanlığı

DEVLET BAKANI KEMAL DERVİŞ

Bağlı Kuruluşlar

- Hazine Müsteşarlığı

İlgili Kuruluşlar

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- T.C. Merkez Bankası Başkanlığı
- T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü

- Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı
- Türkiye Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü
- Türkiye Emlak Bankası Genel Müdürlüğü

DEVLET BAKANI PROF.DR. TUNCA TOSKAY

- Hükümet Sözcülüğü

Bağlı Kuruluşlar

- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı

İlgili Kuruluşlar

- Türkiye İhracat ve Kredi Bankası Genel Müdürlüğü (EXIMBANK)

DEVLET BAKANI PROF.DR. ŞÜKRÜ SİNA GÜREL

- Hükümet Sözcülüğü
- Kıbrıs İle Eşgüdüm İşleri
- Yurt Dışı Müteahhitlik, Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetlerinin Eşgüdümü
- Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşlarının Sorunları

İlgili Kuruluşlar

- Eti Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü
- Türkiye Taşkömürü Genel Müdürlüğü

DEVLET BAKANI FARUK BAL

Bağlı Kuruluşlar

- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü

DEVLET BAKANI

PROF.DR. ABDULHALUK MEHMET ÇAY

- Parlamento ile ilişkiler
- Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları İle Kardeş Topluluklarla ilişkiler, bunlarla ilgili araştırma, planlama ve eşgüdüm sağlanması
- Bulgaristan'dan gelen göçmenlerle ilgili eşgüdüm

- 2510 Sayılı İskan Kanununun Ek 34 üncü maddesi ile 3835 Sayılı Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Kabulü ve İskanına Dair Kanunun 2 nci maddelerinin 4184 Sayılı Kanunla değişik birinci fıkralarına göre Ahıska Türklerinin Türkiye'ye kabulü ile ilgili eşgüdümü sağlamak

Bağlı Kuruluşlar

- Ekonomik, Kültürel Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı (TİKA)

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ

Bağlı Kuruluşlar

- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü
- Aile Araştırma kurumu Başkanlığı
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu

DEVLET BAKANI PROF.DR. ŞUAYİP ÜŞENMEZ

- Danıştay İle ilişkiler
- Güçsüzlerin sorunlarının çözümleri için çalışmalar yapmak

Bağlı Kuruluşlar

- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

İlgili Kuruluşlar

- Özürlüler İdaresi Başkanlığı
- Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Genel Müdürlüğü (TODAİE)

DEVLET BAKANI MUSTAFA YILMAZ

Bağlı Kuruluşlar

- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- GAP İdaresi Başkanlığı

DEVLET BAKANI

PROF.DR. RAMAZAN MİRZAOĞLU

Bağlı Kuruluşlar

- Denizcilik Müsteşarlığı
- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü

İlgili Kuruluşlar

- Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı (TSE)

Gökbulut, ANAP Grup Başkanvekili

Mayıs ayında Zeki Çakan'ın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na atanması ile boşalan ANAP Grup Başkanvekililiği için seçim yapıldı. Bu göreve Kırıkkale Milletvekili Nihat Gökbulut seçildi.

Kuzeyden Keşif Harekatı'nın görev süresi ile OHAL uzatıldı

Kuzeyden Keşif Harekatının görev süresi ile halen 4 ilde uygulanmakta olan olağanüstü hal yeniden uzatıldı.

Kuzeyden Keşif Harekatının görev süresinin 30 Haziran'dan itibaren 6 ay süre ile uzatılmasına ilişkin hükümet tezkeresi Genel Kurulun 25 Haziran günü 124 üncü Birleşiminde kabul edildi.

Diyarbakır, Hakkari, Şırnak ve Tunceli illerinde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30 Temmuz gününden geçerli olmak üzere 4 ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ise Genel Kurulun 29 Haziran tarihli 128 inci Birleşiminde kabul edildi.

Fazilet Partisi kapatıldı

○ Anayasa Mahkemesi, 1999 yılında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın açtığı davayı 22 Haziran 2001 günü sonuçlandırarak, Fazilet Partisi'nin temelli kapatılmasına karar verdi. Anayasa Mahkemesi iki milletvekilinin milletvekilliklerinin sona ermesine karar verirken, bağımsız kalan diğer milletvekilleri yeni parti kurmak için çalışmalarına başladı.

Anayasa Mahkemesi, FP'nin kapatılmasına neden oldukları gerekçesiyle Nazlı Ilıcak ve Bekir Sobacı'nın milletvekilliklerinin sona ermesine karar verdi.

Anayasa Mahkemesi, 1999 yılında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın açtığı davayı 22 Haziran 2001 günü sonuçlandırdı ve Fazilet Partisi'nin temelli kapatılmasına karar verdi.

Anayasa Mahkemesi Başkanı **Mustafa Bumin**, FP'nin laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemleri nedeniyle kapatıldığını, beyan ve eylemleri nedeniyle partinin kapatılmasına neden olan milletvekilleri **Nazlı Ilıcak** ve **Bekir Sobacı**'nın, milletvekilliklerinin sona erdiğini, yine eylemleriyle partinin kapatılmasına neden olan parti üyeleri **Merve Kavakçı**, **Nazlı Ilıcak**, **Bekir Sobacı**, **Ramazan Yenidede** ve **Mehmet Sılay**'a 5 yıl süreyle siyasi yasak getirildiğini söyledi.

ANAYASA MAHKEMESİNİN KARARI

Bumin, kapatma davasının sonuçlanmasının ardından basına yaptığı açıklamada kararı basın

mensuplarına okudu. Karar şöyle

"Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 07/05/1999 günlü HP-95, HZ-1999-116, 05/02/2001 günlü HP-95, HZ-1999-116 sayılı iddianameleriyle FP'nin kapatılması iste miyle açılan davalar birleştirilerek yapılan yargılama sonunda gereği görüldüğü düşünülür:

A- Temelli kapatılan bir partinin bir başka ad altında kurulamayacağına ilişkin kapatılma isteminin reddine Yalçın Acargün, Ali Hürel, Ertuğrul Ersoy, Tülin Tuğcu'nun karşı oyları ve oy çokluğuyla,

B- 1- Laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemleri nedeniyle Anayasanın 68. ve 69., 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun değişik 101. maddesinin (b) bendi ve 103. maddesi gereğince FP'nin temelli kapatılmasına Haşim Kılıç, Samia Akbulut, Sacit Adalı'nın karşı oyları ve oy çokluğuyla,

2- Beyan ve eylemleriyle

partinin kapatılmasına neden olan İstanbul Milletvekili Nazlı Ilıcak ve Tokat Milletvekili Bekir Sobacı'nın milletvekilliklerinin Anayasanın 84. maddesinin son fıkrası uyarınca gerekçeli kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte sona ermesine oy birliğiyle,

3- Beyan ve eylemleriyle partinin kapatılmasına neden olan üyeleri Merve Kavakçı, Nazlı Ilıcak, Bekir Sobacı, Ramazan Yenidede ve Mehmet Sılay'ın Anayasa'nın 69. maddesinin 8. fıkrası gereğince gerekçeli kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasından başlayarak, 5 yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamayacaklarına oy birliğiyle,

4- Davalı partinin tüm mallarının 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 107. maddesi gereğince Hazine'ye geçmesine oy birliğiyle,

5- Kapatma kararının verildiği tarihte, parti tüzel kişiliğinin sona ermesine oy birliğiyle,

6 Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin, TBMM Başkanlığına, Başbakanlığa ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine oy birliğiyle, 22.06.2001 gününde karar verildi. Karar, Türk Milleti'ne hayırlı olsun."

YENİ PARTİ HAZIRLIKLARI

Fazilet Partisi'nin kapatılmasının ardından bağımsız kalan milletvekilleri yeni bir parti kurmak için çalışmalara başladılar. Milletvekillerinin bir kısmı ise eski gruplarından ayrılarak 'yeni oluşum' olarak adlandırılan hareket içinde yer aldılar.

Bu arada ANAP ve DYP'den ayrılan bazı milletvekilleri de bundan sonraki siyasi çalışmalarını yeni oluşum içinde sürdüreceklerini açıklayarak, eski FP'li milletvekilleri ile birlikte parti kurma çalışmalarına başladılar.

Türk Parlamenterler Birliği'nin düzenlediği 'Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları' konulu sempozyum TBMM'de yapıldı.

Cumhurbaşkanı Sezer:

Siyasi Partiler Yasası değişmeli

■ **TBMM Başkanı İzgi de, sempozyuma gönderdiği mesajda, seçimler adil, eşit ve katılımcı biçimde yapıldığı takdirde vatandaşların desteğinin sağlanabileceğini söyledi.**

Türk Parlamenterler Birliği tarafından düzenlenen "**Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları**" konulu sempozyum 8 Haziran'da TBMM'de yapıldı.

Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**, sempozyuma gönderdiği mesajda, Türkiye'nin demokratikleşme sürecini başarıyla sürdürmesi için Siyasi Partiler Yasası'nda parti içi demokrasiyi güvence altına alacak değişikliklerin yapılması gerektiğini bildirdi.

Her demokratik toplumda rejimin esasını temel haklar ve özgürlüklerin oluşturduğunu kaydeden **Sezer**, demokrasinin, hak ve özgürlüklerin en gelişmiş biçimde kullanılmasını sağlayan, bunları koruyan ilke ve kurallar rejimi olduğunu ifade etti.

Sezer, çoğulcu ve katılımcı özellikleriyle belirginleşen çağdaş demokrasiler-

de siyasi partilerin vazgeçilmez bir konuma sahip olduğuna işaret ederek, demokrasinin gelişimi ile çok partili siyasal yaşamın birbirine bağlı olduğunu belirtti. Demokrasilerin, çok partili siyasal rejimin egemen olduğu toplumlarda filizlenip gelişebileceğini anlatan **Sezer**, mesajında şunları kaydetti.

"Anayasamızda, çağdaş bir anlayışla siyasi partilerin, demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez öğeleri olduğu, önceden izin almadan kurulacakları, Anayasa ve yasalar çerçevesinde etkinliklerini özgürce sürdürebilecekleri belirtilmiştir. Bunun amacı, siyasal partilerin etkinlikte bulunurken, eylemli engellerden ve karışmalardan uzak olmasının sağlanmasıdır.

Anayasamıza göre, yurttaşlar, siyasi parti kurma ve yönetimine göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptirler; siyasal partilerin etkinlikleri, parti içi düzenlenmeleri ve çalışmaları, demokrasi ilkelerine uygun

olmalıdır. Seçme, seçilme ve siyasal etkinlikte bulunma, siyasal parti kurma, siyasal partilere girme ve partilerden çıkma özgürlükleri, demokratik süreçte siyasal katılma yönünden son derece önemlidir.

Siyasal partilerin etkinlikleri, çalışmaları ve özellikle parti içi düzenlemelerinin demokrasi ilkelerine uygun olması, anayasal gerekliliktir. Kendi iç yapılarında ve uygulamalarında demokrasinin gereklerine uygun davranmayan, demokratik kuralları geçerli ve etkin kılmayan siyasal partilerin 'demokratik devlet' ilkesini tüm kural ve kurumlarıyla gerçekleştirmesini beklemek güçtür"

Sezer, siyasal partilerde demokratik kuralların işlerliğini sağlayacak bir yapılanmanın gerekliliğinin kaçınılmaz

olduğunu vurgulayarak, "Türkiye'nin demokratikleşme sürecini başarıyla sürdürmesi için Siyasi Partiler Yasası'nda parti içi demokrasiyi güvence altına alacak değişikliklerin yapılması gerekmektedir" dedi.

Demokrasinin tam anlamıyla özümsemesini olanaklı kılacak bir siyasal kültürün gelişmesinin, demokratikleşmenin önündeki engellerin zamanla ortadan kaldırılmasını sağlayacağını ifade eden **Sezer**, şöyle devam etti:

"Demokrasinin olmazsa olmaz koşulları olan seçimler, siyasal katılımın öncelikli öğesidir. Seçim sistemleri ve yasaları ile demokrasi arasında yakın ilişki vardır. Geniş halk kitlelerinin temsiliyi sağlayacak seçim sistemlerinin uygulanması, siyasi istikrarı sağlayacağı gibi demokratikleşme sürecini de hızlandıracaktır. Anayasamızda seçim yasalarının, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenleneceği belirtilmiştir.

Seçmenleri, onaylayıcı pasif katılımcılar değil, seçici aktif yurttaşlar konumuna getirecek yasal düzenlemelerin yapılması, yasalardan kaynaklanan demokratik eksiklikleri giderecek, katılımcı demokrasinin gerekleriyle uyumlu bir parti organizasyonu için altyapı oluşturacaktır. Ülkemizin, tüm kurum ve kuruluşlarının katkıları ile demokratikleşmenin önündeki engelleri aşarak, tüm yurttaşlarına çağdaş yaşam olanakları sunabilen huzurlu ve güçlü bir ülke olacağına inanıyorum."

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı **Ömer İzgi** de sempozyuma gönderdiği mesajda, siyasi partilerin, demokrasinin temel kurumlarının başında yer aldığını belirterek, "Yurttaşlar, siyasi partiler ve onları oluşturan kadrolar aracılığı ile ülke yönetimine ilişkin tercihlerini ortaya koyarlar. Bu bağlamda, siyasi partilerin demokrasiyi oluşturan olmazsa olmaz kurumların başında yer aldığı yadsınamaz bir gerçektir" dedi.

Demokrasinin bir diğer olmazsa olmasının da, yönetimi belirleyecek kadroların seçimlerle görev başına gelmesi olduğuna işaret eden **İzgi**, Anayasal ve yasal kurallar çerçevesinde yapılacak seçimlerin eşit, adil ve katılımcı bir biçimde gerçekleştirildiği takdirde halkın güvenini, mutluluğunu ve desteğini sağlayabileceğine işaret etti. **Ömer İzgi**, sempozyumda ortaya konacak düşünce ve önerilerin, bu yönde yapılacak çalışmalara ışık tutacağını vurguladı.

Adalet Bakanı **Hikmet Sami Türk** ise toplantıda yaptığı konuşmada, seçimlerde uygulanan yüzde 10'luk genel barajın yüzde 5'e indirilmesi gerektiğini söyledi ve milletvekillerinin tercih sistemiyle seçilmesinin önemini dile getirerek, yedek milletvekilliği uygulamasının başlatılmasını istedi.

Partilerin milletvekili adaylarını belirleme yöntemlerinin önemine işaret eden **Türk**, adayların yüzde 90'ının ön seçimle, yüzde 10'unun ise genel merkezlerce belirlenmesini önerdi. **Türk**, partilerin kapatılması konusuna değinirken de kapatma cezasının çok ağır bir yaptırım olduğunu ifade ederek, kapatmadan önce devlet yardımının kesilmesi, seçime sokmama gibi cezaların uygulanabileceğini anlattı.

Türk, seçilme yaşının 30'dan 25'e indirilmesini, mektupla oy kullanma yönteminin kullanılmasını ve yurtdışı seçim çevresi oluşturulmasını da önererek, yerel seçimlerde 2 turlu sisteminin uygulanabileceğini bildirdi. Yerel seçimlerde ilk turda belli bir oranın üzerinde oy alan adayların ikinci tura katılacakları bir modelin Türkiye için daha yararlı olacağını söyleyen **Türk**, partiler arasında seçim işbirliğini önleyen yasakların da kaldırılması gerektiğini bildirdi ve partilerin ortak liste ile seçimlere girmesine izin verilmesi gerektiğini kaydetti.

Türk Parlamenterler Birliği Genel Başkanı **Zeki Çeliker** de yaptığı konuşmada, milletin hür iradesiyle kendisini temsil hakkı verdiği partilerin mahkeme kararı ile kapatılması uygulamasına son verilmesini istedi. **Çeliker**, Türkiye'de sistemin tıklandığını öne sürerek, zaman geçirmeye gerekli değişikliklerin yapılmasını istedi.

PMD Genel Kurulu'nda konuşan **İzgi**, 'Basın, hep demokrasi yolunun açıcısı oldu'

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, tam bir demokraside, yurttaşın her türlü özgürlüğe sahip bulunmasının, rejimin doğasının gereği olduğunu belirterek, "Bu özgürlükler kullanılırken, yurttaşın düşüncelerini, duygularını ve devlet işlevlerini yerine getiren organların çalışmalarındaki varsa bozuklukları, ülkede ve dünyanın diğer yerlerinde olup bitenleri en sağlıklı biçimiyle yurttaşlara duyuran kurumlaşmış grupların başında basın gelir" dedi. Parlamento Muhabirleri Derneği'nin 24 üncü Olağan Genel Kurulu yapıldı, başkanlığa **Kemal Saydamer** yeniden seçildi. PMD Genel Kurulu'na katılarak bir konuşma yapan **İzgi**, şunları söyledi:

"Basın, demokrasinin tarih sürecinde hep demokrasi yolunun açıcısı olmuş, bu uğraşısında ağır bedellerin ödeyicisi olmuş, ama demokrasi engellerinin buldozeri olma işlevinden hiç vazgeçmemiştir. Konuya TBMM ölçeğinde bakarsak, parlamento muhabirleri olarak çalışmaların kamuoyuna duyurulmasında alınan karnenin üstün başarı belgesi olduğu gerçeği bizlerin sevincidir. Toplantısını yaptığımız dernek, basın alanında çalışanlara ait olunca, basın özgürlüğünden söz etmeden geçemeyiz. Ancak fikrimizi söylemeden önce, 1930'lu yıllarda yazılan ve okullarda ders kitabı olarak okutulan Atatürk'ün el yazımı yapıtında, basın özgürlüğü, basının demokrasi için vazgeçilmezliği ve görevleri hakkındaki düşüncelerine bakmayı yararlı görüyorum. Atatürk, o yapıtında şöyle demiştir:

'Basının genel yaşamda ve cumhuriyetin ilerlemesi ve gelişmesinde yüklendiği görev yüksektir. Basının tam geniş özgürlüğü iyi niyetle kullanması konusunun nazik olduğunu belirtmek de gereklidir. Her türlü yasal sınırlamalardan önce bir kalem sahibi bilime, gereksinmelere ve kendi siyasal görüşlerine olduğu kadar yurttaşın haklarına ve ülkenin her türlü özel kaygıların üstünde olan yüksek yararlarına da dikkat etmek ve saygı göstermek zorundadır. Ama basın özgürlüğünden oluşacak fenalıkları ortadan kaldıracak etkin araç, asla geçmişte olduğu gibi basın özgürlüğünü bağlayan bağlar değildir. Tersine basın özgürlüğünden doğabilecek sakıncaların giderilme aracı yine basın özgürlüğünün kendisidir'

Büyük Önder, bu açıklaması ile basın özgürlüğünün niteliğini, basının görevlerini son derecede açık ve çarpıcı biçimde göstermiştir. Benim de, gönlüm ve düşüncem özgür basının yanındadır."

Genel Kurul'da PMD yönetimi için yapılan seçimde **Kemal Saydamer** yeniden Genel Başkanlığa seçilirken, Başkanvekilliğine **Hıdır Göktaş**, Sekreterliğe, **Haydar Öztürk**, Mali Sekreterliğe **Mehmet Deniz**, üyeliklere de **Tulay Ağaoğlu**, **Şükrü Küçükşahin** ve **Zekai Özçınar** getirildi.

Samsun'da 'TBMM Hatıra Ormanı' oluşturuldu

TBMM Başkanvekili **Ali İllıksoy**, TBMM Hatıra Ormanı Projesi çerçevesinde Erzurum ve Sivas'ta da tarihi kongrelerin adını taşıyan hatıra ormanları oluşturulacağını açıkladı.

TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu ve Orman Bakanlığı'nın işbirliğiyle ilki Ankara'da ikincisi Adıyaman'da kurulan 'TBMM Hatıra Ormanı' serisinin üçüncüsünün Samsun'da gerçekleştirilmesi nedeniyle 12 Haziran'da Samsun'un Ladik ilçesine bağlı Karadağ yöresinde bir tören düzenlendi.

TBMM Başkanvekili ve TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı **Ali İllıksoy** da, TBMM'nin çıkardığı bir yasa ile hatıra ormanları oluşturulmasını cazip hale getirdiğini, Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu'nun da öncülük ve teşvik edici bir görev üstlendiğini söyledi.

Orman Bakanlığı'nın yakın tarihin önemli olaylarına tanıklık eden kentlerde TBMM ile işbirliği yaparak o günün anısına ormanlar oluşturduğunu belirten **İllıksoy**, şunları söyledi:

"Böylece tarihimiz ve ormanlar birlikte yaşatılacak ve insanlarımıza tarihimiz bir kez daha hatırlatılacaktır. Bugün, Samsun ve Amasya'da bunun en güzel örneklerine tanık olacağız. Daha sonraki dönemlerde Erzurum ve Sivas'ta da tarihi kongrelerin adını taşıyan hatıra ormanları oluşturulacak."

Orman Bakanlığı tarafından Ladik ilçesi Karadağ yöresinde tahsis edilen alana fidan dikimi için düzenlenen törende konuşan Orman Bakanı **Nami Çağan**, orman varlığının artırılmasında halkın katılımını sağlamak ve vatandaşlara ağaç ve orman sevgisini aşılamak amacıyla tesis edilen hatıra ormanlarına, kamu kurum ve kuruluşla-

rı ile özel ve tüzel kişilerin ilgisinin artarak devam ettiğini söyledi.

TBMM'nin de bu konuda duyarlılık gösterip hatıra ormanları kurarak millete örnek olduğunu anlatan **Çağan**, daha sonra şunları kaydetti:

"Uluslararası ölçütlere göre, bir ülkenin yüzde 30'unun ormanlarla kaplı olması halinde o ülke orman yönünden yeterli sayılmaktadır. Bakanlık olarak, bu yüzyıldaki hedefimiz, yüzde 26 olan orman varlığımızı yüzde 30 düzeyine çıkarmaktır. Aynı zamanda bozuk orman alanlarını verimli hale getirmek hedefimiz içindedir."

Orman alanlarının yeterli duruma getirilmesinin ülke açısından yaşamsal bir önemi olduğunu da ifade eden **Çağan**, "Bakanlık olarak elimizdeki bütün kaynakları en gerçekçi biçimde kullanarak ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmalarına önem vermek en öncelikli politikamız olmuştur" dedi. Bakan **Çağan**, 2000 yılı sonuna kadar 2.9 milyon hektar alanda ağaçlandırma ve erozyon çalışması yapıldığını, ancak bunun yeterli olmadığını da belirtti.

Törende, **Çağan**, **İllıksoy** ve hatıra ormanının oluşturulmasına katkıda bulunanlara plaket verildi. Daha sonra katılımcılar, adlarına ayrılan alanlara fidan diktiler. Törene Samsun Valisi **Muammer Güler**, bazı milletvekilleri, 19 Mayıs Üniversitesi Rektörü **Prof. Dr. Ferit Bernay**, Emniyet Müdürü **Mustafa Aydın** ile diğer yetkililer ve öğrenciler katıldı. Samsun-Ankara Karayolu'nun Ladik ilçesi Karadağ yöresinde karayolunun iki yanında 100 hektar alanda oluşturulan TBMM Hatıra Ormanı'nda 150 bini karaçam, 30 bini ise akasya olmak üzere yaklaşık 180 bin fidan dikiliyor.

Kamuya performans denetimi

Sayıştay, TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu ile birlikte kamuda daha etkin ve verimli bir denetim yapılabilmesi için "performans denetimi" yapılması konusunda çalışma başlattı.

TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu, 11 Haziran'da TBMM KİT Komisyonu toplantı salonunda Sayıştay Başkanı **Kamil Mutluer** ve kurumun bazı yöneticileriyle kamu harcamalarının verimlilik, etkinlik ve tutumluluk açısından değerlendirildiği bir toplantı yaptı.

Komisyon Başkanı **Nazif Okumuş**, TBMM'de gerçekleşen değerlendirmeye öncesinde düzenlediği basın toplantısında, dünyanın hızla değiştiğini, halkın kamu kaynaklarının kullanımına olan ilgisinin her geçen gün arttığını bildirdi. Kamu kesimindeki denetim birimlerinin bu talep ve ihtiyaçlar doğrultusunda sorunları aşmak ve kendilerini yenilemek durumunda olduklarını ifade eden **Okumuş**, günümüzdeki denetimin belgeler üzerinde, işlemlerin mevzuata uygun ve maddi yönden hatasız olup olmadığı şeklinde yapıldığını kaydetti.

Okumuş, günümüz koşullarının daha etkin bir denetimi gerektirdiğini belirterek, bu değişimin farkında olan Sayıştay'ın çağa ayak uydurabilmek için gerek yönetsel, gerek yasal önlemleri alma uğraşı içinde bulunduğunu söyledi. Son yıllarda yaşanan ekonomik sıkıntılar nedeni ile Türkiye'nin kıt olan kaynaklarını çok akıllıca kullanması gerektiğini belirten **Okumuş**, şöyle konuştu: "Özellikle son yıllarda Türk mali sisteminin birlik ve bütünlüğü bozulmuş, konsolide bütçenin etrafında irili, ufaklı fon adı altında adeta çeşitli rakip bütçeler oluşmuş, bütçe disiplini kalmamış ve bu haliyle bütçeler ekonomiyi temsil etmekten hızla uzaklaşmıştır. Bu nedenle, mali sistemin iyileştirilmesi,

Sayıştay'ın etkin bir denetime geçebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Performans denetimi, yani kamusal kaynakların verimli ve etkin kullanılıp kullanılmadığının denetimi, dünyada Sayıştay denetiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Sayıştay, Yargısal işlevini sürdürürken, bir yandan da performans denetimi sonuçlarını TBMM'ye sunacaktır."

Nazif Okumuş, parlamentodan gelen talepler doğrultusunda sayıştayların performans denetimi yapmaya başladığı ülkelerde kamu yönetimlerinde inanılmaz derecede iyileşmeler olduğunu vurguladı.

KAMİL MUTLUER'İN SÖZLERİ

Sayıştay Başkanı **Kamil Mutluer** de, Türkiye'de GSMH'nin yüzde 45'ini kamu kesiminin harcadığını belirtti. Bu miktarın çok verimli bir şekilde kullanılması gerektiğini

belirten **Mutluer**, bunun için de kamu maliyesi reformunun son derece önem taşıdığını kaydetti. **Mutluer**, Sayıştay'ın, "Türk maliyesinin bir dişlisi olduğunu, mali sistemi yeniden yapılandırmadan Sayıştay'ın tek başına iyileştirilmesinin gerçek anlamda bir iyileştirmeyi beraberinde getirmeyeceğini" anlattı. Türk mali yapısının eskimiş kanunlarla yönetildiğini ifade eden **Mutluer**, Muhasebe-i Umumiye ve İhale kanunları başta olmak üzere, çeşitli kanunlarda değişiklik yapılması ve kamu maliyesinin günümüz şartlarına uydurulması gerektiğini bildirdi. Sayıştay Başkanı **Mutluer**, kamu maliyesinin bir plan çerçevesinde yenilenmesi durumunda Sayıştay'ın daha etkin ve verimli olacağını vurgulayarak, bu konuda 2004 yılına kadar bir takvim hazırladıklarını söyledi.

TBMM Futbol Takımı'nın Romanya galibiyeti

TBMM Futbol Takımı, 24 Haziran günü Bükreş'te Romanyalı parlamenterlerle yaptığı dostluk maçını 5-2 kazandı. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı **Metin Şahin**'in kaptanı olduğu futbol takımı, maç dolayısıyla gittiği Romanya'da, Romanya Meclisini ziyaret ederek çalışmalar hakkında da bilgi aldı. Takım kaptanı **Metin Şahin**, spor karşılaşmalarının, parlamenterler arasında resmi temaslardan daha sıcak ve sağlam bir ilişki kurulmasına olanak verdiğini söyledi.

Cem, 'Güney Kıbrıs'ın AB üyeliğine tepkimiz sert olur'

Türkiye-Avrupa Birliği (AB) Karma Parlamento Komisyonu 47. Toplantısı, 26-27 Haziran 2001 günlerinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de yapıldı. Toplantıya, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eş Başkanı **Kürşat Eser** başkanlığında, Başkan Yardımcıları **Ayfer Yılmaz** ve **İsmail Bozdağ** ile üyeler **Ali Tekin**, **Yaşar Eryılmaz**, **Mehmet Arslan**, **Mehmet Kocabatmaz**, **Mustafa Yaman**, **Sacit Günbey**, **İlhan Aküzüm**, **Remzi Çetin** ve **Sait Değer**'den oluşan TBMM heyeti katıldı. Türkiye'nin Ulusal Program'ı açıklamasından sonraki ilk KPK toplantısında, Ulusal Program'da ifade edilen sözler ve taahhütler doğrultusunda görüşmelerde bulunuldu, katılım stratejisi ve Kopenhag kriterlerine ilişkin konular ele alındı. Eş Başkan **Kürşat Eser**, Anayasa Uyum Komisyonu'nun hazırlıklı ve çalışmalarının ilgiyle izlendiğini belirterek, bu konuda Avrupalı parlamenterlere bilgi verdiklerini bildirdi. **Eser**, Türkiye'nin bazı AB fonlarından istifade etmesi konusunun ele alındığını ve bütçe kaynaklarının, Türkiye'nin de bu fonlardan yararlanması amacıyla geliştirilmesini istediklerini belirtti. **Eser**, diğer aday ülkelere oranla, Türkiye'ye ayrılan dilimlerin küçük kaldığını, bu durumun değişmesi gerektiğini anlattı. Ortaklık Konseyi'nin 26 Mayıs'ta Lüksemburg'da yapılan toplantısı ise, Türk Hükümeti adına Büyükelçi **Nihat Akyol**, Ortaklık Konseyi adına AB Dönem Başkanı İsveç Büyükelçisi **G. Lund** ve Komisyon adına AB Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürü **Eneko**

Türkiye-AB KPK toplantısı Brüksel'de yapıldı.

Landaburu'nun konuşmaları ile başladı. Toplantıya Türk Hükümeti adına Dışişleri Bakanı **İsmail Cem** de katılarak bir konuşma yaptı. Ortaklık Konseyi'nin 26 Mayıs sabahı yapılan toplantısından sonra Brüksel'e geçildi ve aynı gün öğleden sonra ve sonraki gün burada KPK toplantıları yapıldı. Dışişleri Bakanı **İsmail Cem**, KPK toplantısında yaptığı konuşmada, Türkiye-AB ilişkilerinde, her düzeyde ilerlemeler kaydedildiğini, Kıbrıs sorunu konusunda ise düşüncelerini, endişelerini AB kanadına açıkça yansıtmayı ve uyarmayı görev olarak algıladığını söyledi. **Cem**, Türkiye'nin AB'ne tam üyeliği yolunda AB'nin, mali konulardaki bazı sorunlar hariç, rolünü oynadığını ve yükümlülüklerini yerine getirdiğini, Türkiye'nin sorumluluğunun da kendi yükümlülüklerini yerine getirmek olduğunu belirtti. Kıbrıs gerçeğini dikkate alan bir plan çerçevesinde Ada'da konfederal bir yapıya ulaşılabilceğini kaydeden **Cem**, Güney Kıbrıs'ın AB'ye girmesi halinde Türkiye'nin ve Kıbrıslı Türklerin tepkisiz kalacaklarını düşünmenin çok yanlış olduğunu, çok sert tepki gösterileceğini, ilişkilerin tehlikeye gireceğini, bu durumun sadece Türkiye'ye değil, herkese zarar vereceğini belirtti. Türkiye'nin Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği (AGSK) konusunda tavrını da anlatan Cem, NATO'nun

Washington zirvesinde alınan kararlar ile AB'nin Nice kararları arasındaki tezatın giderilmesi gerektiğini, Türkiye'ye doğru adım atılmasının beklendiğini ifade etti. Bir soru üzerine, azınlıklar konusunda Türkiye'nin yaklaşımının Batı Avrupalılarınkinden farklı olduğunu, Batı'da azınlık tanımının ırk ayrımı temelinde yapıldığını, Türkiye'nin bu yaklaşımı benimsemediğini kaydeden **Cem**, bu konudaki tartışmaların artık geride kaldığını söyledi. MGK konusunda bir soruyu yanıtlayan **Cem**, Batı Avrupalıların, "Türkiye'de askerlerin dediğinin yapıldığı, iplerin askerlerin elinde olduğu" düşüncesinin gerçek olmadığını anlattı ve "Ben 4 yıldır MGK'dayım. Asker-sivil farkı yok. Herkes görüşünü ortaya koyuyor ve hükümete tavsiye nitelikli görüş bildiriliyor. Ben, bir demokratik solcu olarak, bazen MGK'ya katılan askerlerden daha muhafazakar kalıyorum" dedi. Anayasa değişikliklerine ilişkin meclis çalışmalarının Eylül'de yapılacağını belirten **Cem**, konuşmasının sonunda bazı konularda fazla kötümser olunmaması gerektiği üzerinde durdu.

KIBRIS ZİRVESİ

Toplantı sonunda ortak basın toplantısı düzenleyen eş başkanlar **Kürşat Eser** ve **Daniel Cohn Bendit**, diyalogun olumlu yönde geliştiğini söylediler. **Eser**, "karşılıklı anlayış çerçevesinde" bir toplantı yaptıklarını ve "somut konuların ele alındığını" anlatırken, **Bendit** ise "Bazen hararetili olan tartışmalarla birbirimizi anlamaya çalışıyoruz. İlişkilerimizde normalleşme süreci

geliyor" diye konuştu.

Bendit, önümüzdeki aylarda Kıbrıs konusunun gündemde geniş yer tutacağını ve "Türkiye-AB ilişkilerinde en önemli sorun haline geleceğinin" görüldüğünü, bu konuda görüş birliği sağlanmadığını belirtti.

Cohn Bendit, Avrupa

Parlamentosu Dışişleri Komisyonu bünyesinde bir toplantı düzenlemek istediklerini, bu toplantıya Türk ve Yunan dışişleri bakanlarının, Kıbrıs'taki Türk ve Rum toplumu lider ve temsilcilerinin, sivil toplum kuruluşlarının davet edilmesinin planlandığını anlattı.

"Türkiye'nin Kıbrıs konusunda

mesajları açık. Avrupa

Parlamentosu bunları nasıl

algılıyor?" sorusunu yanıtlayan

Bendit, Lüksemburglu sosyalist Jacques Poos tarafından bir Kıbrıs raporu hazırlandığını, tartışmaların sürdüğünü, Avrupalı parlamenterlerin henüz uzlaşma sağlamadıklarını, çok farklı görüş ve yaklaşımlar bulunduğunu söyledi.

Bendit, bir parlamenter heyetinin KKTC'ye davet edildiğini, bu devleti tanıır duruma düşmeden, bir formül bularak gitmek istediklerini, bu ziyaretin ilginç olacağını belirtti.

Cohn Bendit, Türkiye'de anayasal reformları da "sabırsızlıkla" beklediklerini söyleyerek, "Bu reformlar yapılmış olsaydı FP kapatılmazdı" diye konuştu.

Bendit'nin, "Türkiye'deki fikir suçlarının tutuklu kalmasına son verecek reformlara öncelik verdikleri" yolunda bir ifade kullanması üzerine, **Kürşat Eser**, yaklaşık 2 bin 500 kişinin, şartlı salıverme koşullarından yararlandığını, tutuklu kalanların, terör hareketlerine fiili destek verenler olduğunu söyledi.

Eser, Türkiye'deki hapisane koşullarına yönelik eleştirilerin haksız olduğunu, bu hafta, Belçika ve Almanya'da iki hapisane ziyaret eden Türk milletvekilleri heyetinin,

çok daha olumsuz koşullar gözlemlediğini anlattı.

Bendit, bir soru üzerine, Türkiye'deki ekonomik krizi de konuştuklarını, AB'nin ne tür destek sağlayabileceğinin tartışıldığını, bu konuda duyarsız olmadıklarını ileri sürdü.

KPK'nın bir sonraki toplantısı, Kasım ayında Türkiye'de yapılacak.

KARŞILIKLI CEZAEVİ İNCELEMELERİ

Avrupa Parlamentosu (AP) İnsan Hakları Komisyonu'nun **Daniel Cohn Bendit** başkanlığındaki 6 üyesinden oluşan bir heyet, Kandıra F Tipi Cezaevi'nde; AP Türkiye eski raportörü **Swoboda** başkanlığındaki bir başka heyet ise Sincan F tipi Cezaevi'nde 7 Haziran'da incelemelerde bulundular. KPK üyelerinden oluşan bir TBMM Heyeti de 25-26 Haziran'da Belçika ve Almanya'da bazı cezaevlerinde incelemelerde bulundu.

Sincan F tipi Cezaevi'nde incelemelerde bulunan Heyet üyesi Türkiye eski raportörü **Swoboda**, incelemenin ardından yaptığı açıklamada, cezaevinin her yerini, açık ve net bir şekilde gezdiklerini ifade ederek, "Hükümete teşekkür ediyoruz. Görmek istediğimiz her yeri gördük" dedi. Her iki Avrupa Parlamentosu (AP) heyeti, 8 Haziran'da bazı sivil toplum örgütlerinin temsilcileriyle de görüştü.

AP üyelerinin Türkiye'deki cezaevlerini gezmelerine karşılık, AB KPK Türk Grubu üyeleri de 25 Haziran'da Belçika ve Almanya'da bazı cezaevlerinde incelemelerde bulundular.

Belçika'nın başkenti Brüksel'deki Forest Hapishanesi'ni gezen Türk parlamenterler **Kürşat Eser**, **Ali Tekin**, **Mehmet Arslan** ve **Remzi Çetin**, erkek ve kadın tutukluların hücrelerini gezip bazı Türk sanık ve mahkumlarla konuştular. Mahkumlar, çeşitli sorun ve

şikayetlerini yansıttılar.

Belçikalı cezaevi yöneticileri, hapishanede açlık grevi yapanlara ileri safhalarda müdahale edildiğini ve bu kişilerin zorla hastaneye kaldırılarak bakıma alındığını belirttiler. Uzmanlar, bunun yasal olduğunu ifade ettiler.

Türk parlamenterlerden **Kürşat Eser** ve **Mehmet Arslan**, ziyaretten sonra yaptıkları değerlendirmede, Belçika Hapishanesi'ndeki uygulama ve yaşamı koşullarının Türkiye'dekilere oranla çok kötü gözüktüğünü ifade ettiler.

Heyet, 26 Haziran'da da Almanya'nın Köln kentinde bulunan Ossendorf yüksek güvenlikli kapalı cezaevini ziyaret etti. Heyete, yaklaşık 150 Türk mahkumun tutuklu bulunduğu cezaevinde, mahkumların bulunduğu bölümler gezdirildi, mahkumların sağlık ve sosyal yaşantıları konularında bilgi aktarıldı.

Heyet Başkanı **Kürşat Eser**, incelemelerden sonra yaptığı açıklamada, Avrupa ülkelerindeki cezaevlerinde de problemlerin yaşanmakta olduğunu belirterek, "Biz buraya kendi gözlerimizle mahkumların durumunu görmek için geldik. Bizim cezaevlerimizin Avrupa standartları üzerinde olduğunu gördük. Brüksel ve Köln'de yaptığımız incelemelerden sonra Avrupa ülkelerindeki hapishanelerde de problemler bulunduğunu gözlemledik" dedi.

Giresun Milletvekili **Mustafa Yaman** da, "Burada doğup büyümüş, çalışmış bir kişinin, birileri tarafından hakkı kısıtlanarak, gelmiş olduğu ülkeye veya başka bir ülkeye gönderilmesinin doğru bir olay olmadığı görüşündeyim" dedi.

Yaman, Alman Adalet Bakanlığı'nın mutlaka sorunun üzerinde duracağı görüşünde olduğunu belirterek, "Burada ömrünü geçiren mahkumların korunması açısından adım atacakları inancındayım" dedi.

KEİPA üyeleri Bakü'de toplandı

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamblesi'nin (KEİPA) 17. Toplantısı, Azerbaycan Milli Meclis Başkanı **Murtuz Aleskerov** başkanlığında 19-21 Haziran tarihlerinde Bakü'de yapıldı. Toplantıda, üye ülkeler arasındaki hukuki yapının güçlendirilmesi, kültür, sosyal güvenlik ve çalışan göçmenlerin haklarının korunmasına yönelik yasal temeller, göç kuruluşları arasındaki ilişkiler ile ilgili raporlar ele alındı. Genel Kurul'da Alman Parlamentosu'nun KEİPA'ya gözlemci olarak katılma isteği, 28-30 Kasım 2000 tarihleri arasında Erivan'da yapılan 16. Genel Kurul tutanaklarının değerlendirilmesi, Karadeniz Bölgesi'nde istikrarın sağlanması, KEİ bünyesindeki çeşitli etkinliklerin değerlendirilmesi ve bölge ülkelerinde çalışan göçmen işçilerin yasal haklarının korunması gibi konular ele alındı. Toplantıda, KEİPA dönem başkanlığı da Azerbaycan'dan Bulgaristan'a geçti.

Aleskerov, toplantının açılışında yaptığı konuşmada, ülkesinin KEİ ve KEİPA'nın amaçlarını tam olarak desteklediğini ifade ederek, bu kuruluşların sadece ekonomik alanda değil, bölgedeki sosyal istikrar ve barış için de önemli rol oynadığını söyledi. Bölgede çeşitli sorunların bulunduğunu belirten **Aleskerov**, bunların en büyüğünün de Dağlık Karabağ sorunu olduğuna dikkat çekti. **Aleskerov**, 13 yıldır devam eden sorun nedeniyle, bir milyondan fazla Azeri'nin göçmen durumuna düştüğünü ve Azerbaycan topraklarının yüzde 20'sinin işgal altında bulunduğunu hatırlattı.

Aleskerov, bu sorunun barışçı yollarla ve uluslararası hukuk kurallarına uygun bir şekilde

çözülmesini ümit ettiklerini belirtti. Katılımcı heyetlerin Azerbaycan Cumhurbaşkanı **Haydar Aliyev** tarafından da kabul edildiği toplantıda, Türkiye'yi, KEİPA Türk Grubu Başkanı İstanbul Milletvekili **Mehmet Gül**'ün başkanlığında Manisa Milletvekili **Necati Çetinkaya**, Amasya Milletvekili **Adnan Uçaş**, Çanakkale Milletvekili **Sadık Kırbaş**, Erzurum Milletvekili **Lütfü Esengün**, Kırklareli Milletvekili **Cemal Özbilen**, Ordu Milletvekili **İhsan Çabuk** ve Sakarya Milletvekili **Cevat Ayhan** temsil etti. Azerbaycan Cumhurbaşkanı **Haydar Aliyev**, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Genel Kurul Toplantısı'na bir mesaj gönderdi. Mesajında, KEİPA bünyesinde yer alan 11 devletin parlamento temsilcilerinin bir araya gelerek ortak çalışma yapmalarının memnuniyet verici olduğunu belirten **Aliyev**, KEİPA üyesi ülkelerin ilişkilerinin de verimli sonuçlara yol açtığını kaydetti. Azerbaycan'ın komşularıyla ilişkilerini, iyi komşuluk, toprak bütünlüğüne saygı ve iç işlerine karışmama ilkesi üzerine kurduğunu vurgulayan **Aliyev**, bölgedeki barış ve istikrarın büyük önem arzettiğini belirterek, sorunların uluslararası hukuk kurallarına uygun bir şekilde çözülmesi gerektiğini kaydetti. Dönem Başkanı Dışişleri Bakanı **İsmail Cem** de, toplantıya gönderdiği mesajda, KEİ'nin Avrasya'nın kalbinde yer aldığına dikkat çekerek, yeni binyılın ekonomik kalkınmasının bu bölgede cereyan ettiğini belirtti. Daha önce "dokunulmaz" kabul edilen organize suçlar ve uyuşturucu maddelerin yasadışı dolaşımı gibi konuların artık detaylarıyla

tartışıldığına dikkat çeken **Cem**, mesajında, KEİ üyesi ülkelerin ekonomi alanında ortak bir strateji belirlemede KEİPA'nın büyük rolü olduğunu da vurguladı. **İsmail Cem**, Türkiye'nin dönem başkanlığı sırasında çalışmaları ticaret, enerji, ulaştırma ve tarım gibi öncelikli işbirliği konularında yoğunlaştırmak istediklerini belirtti. Bölgede istikrarın sağlanması ve KEİPA'nın buna katkısı konulu genel tartışmada söz alan Türk Grubu Başkanı **Mehmet Gül**, tarih boyunca çatışma ve savaş bölgesi olarak ortaya çıkan Karadeniz'in artık bir işbirliği merkezi haline geldiğini söyledi. Günümüzde istikrarın yalnızca askeri caydırıcılıkla sağlanamadığını belirten **Gül**, siyasi, ekonomik, sosyal ve insani ilişkilerin bir bütünlük içinde sağlanmasının da istikrarın temel girdileri haline geldiğine işaret etti. **Gül** şöyle devam etti: "Ülkelerin sınır komşusunda ortaya çıkabilecek herhangi bir istikrarsızlık unsuru, bütün bölge ülkelerini tehdit eder bir mahiyet kazanabilmektedir. Bölgemizde ya da yakın çevremizde hala çözülmemiş sorunların bulunması, istikrarın temininde kat edeceğimiz daha çok mesafe bulunduğunu göstermektedir. İçinde bulunduğumuz coğrafya, Avrasya'nın merkezinde yer alan fiziki alanı, tarihsel deneyimleri, kültürel çeşitliliği, insani ve doğal kaynakları ve refaha olan özlemi ile bu tehdit unsurlarını bertaraf edecek güçtedir." Toplantının sonunda yapılan Başkanlık Divanı seçimlerinde, Türk heyetinde yer alan Manisa Milletvekili **Necati Çetinkaya**, başkan yardımcılığına seçildi.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Strasburg'da toplandı.

AKPM'de, Fazilet Partisi'nin kapatılması tartışıldı

■ *AKPM toplantısında, Türkiye hakkında hazırlanan ve insan hakları alanındaki ilerlemenin yeterli olmadığını savunan bir rapor görüşülerek onaylandı.*

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) 2001 yılı 3. Dönem Genel Kurulu 25-29 Haziran tarihleri arasında Strasburg'da yapıldı. Toplantıya Türk Delegasyonu Başkanı Ankara Milletvekili **Uluç Gürkan** ile Adana Milletvekili **Tayyibe Gülek**, Afyon Milletvekili **Mehmet Telek**, Ankara Bağımsız Milletvekili **Oya Akgönenç**, Balıkesir Milletvekili **Hüseyin Kalkan**, İstanbul Milletvekili **Mehmet Ali İrtemçelik**, İzmir Milletvekili **Atilla Mutman**, İzmir Milletvekili **Süha Tanık**, Kahramanmaraş Milletvekili **Mehmet Sağlam**, Kütahya Milletvekili **Cevdet Akçalı** ve Zonguldak Milletvekili **İsmail Hakkı Cerrahoğlu** katıldı.

Toplantının 28 Haziran'da yapılan genel oturumunda, Türkiye üzerinde izleme sürecinin devam etmesini savunan bir rapor, tartışılarak onaylandı. Avrupa Konseyi'ne yeni üye olan ülkeler için genelde uygulanan izleme sürecinin Türkiye için de uygulanması yönünde daha önce alınan karar, Türkiye'nin sert tepkisine yol açmıştı. Denetim Komisyonu'nun tayin ettiği raportörler tarafından hazırlanan raporda, ilgili ülkenin Avrupa Konseyi'ne ilişkin taahhüt ve sorumluluklarını yerine getirip getirmediği inceleniyor. Macar Sosyalist Parlamenter **Andreas Barsony** ve Alman

Hristiyan Demokrat parlamenter **Benn Zierer** tarafından hazırlanan raporda, Türkiye'de insan hakları alanındaki ilerlemenin yeterli olmadığı belirtiliyor. Raporda, Türkiye'den, anayasal reformlar, idam cezası, cezaevleri reformu, ifade özgürlüğü ve örgütlenme hakkı konularında gerekli adımların atılması isteniyor.

ULUSAL PROGRAM VE FAZİLET PARTİSİ'NİN KAPATILMASINA ELEŞTİRİ

AKMP raporunda, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği sürecinde hazırladığı Ulusal Program'a da (UP) atıfta bulunuluyor ve gerçekte bu programda öngörülen hedeflerin yerine getirilmesinin, Avrupa Konseyi'nin bütün endişelerini karşılayacağı belirtiliyor, bununla birlikte UP'deki bazı ifadeler açık olmadığı gerekçesiyle eleştiriliyor ve belirlenen tarihin esnek ve uzun olduğu ileri sürülüyor.

Toplantıda, Türkiye'nin izleme sürecinin devam etmesi kararının yanı sıra, Fazilet Partisi'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılması konusunda da tartışmalar yaşandı. Hazırlanan karar tasarısının değiştirilmesi için Türk Delegasyonu tarafından 15 değişiklik önergesi verildi, bunların 8'i kabul edildi. Sonuç olarak Parlamenterler Asamblesi, beş siyasi parti grup başkanları tarafından verilen "Anayasa Mahkemesi'nin, Fazilet

Partisi'ni kapatmasının çoğulcu demokrasi ilkelerine aykırı olduğu ve Türkiye'nin önemli reformlara giriştiği bu dönemde ülkedeki siyasi istikrarsızlığa katkıda bulunacağına" ilişkin karar kabul edildi.

Görüşme sırasında bazı üyelerin Türkiye'nin Kıbrıs'ta işgalci durumunda olduğunu söylemesi üzerine söz alan AKPM Türk Grubu Başkanı **Uluç Gürkan**, konuşma ve kararlarda çifte standart uygulanmaması gerektiğini belirterek, Türkiye'nin yaptığı hareketin Türk azınlığın yaşamını kurtardığını ve Atina'daki cuntanın düştüğünü hatırlattı.

Oya Akgönenç ise, FP'nin kapatılmasına değindiği konuşmasında, partisinin kökten dinci olduğuna yönelik somut bir kanıt ortaya konmadığını, Avrupa ve Batı tipi bir laiklik için uğraş verdiklerini, ancak hükümetin tutumu nedeniyle başarılı olamadıklarını söyledi.

Toplantıda söz alan diğer Türk Delegasyonu üyeleri de, özellikle Anayasa değişikliği çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgi verdiler ve bazı yabancı üyelerin Türkiye aleyhine sözlerine sert tepki gösterdiler. **Mehmet Sağlam**, Kıbrıs'taki durum ile ilgili İngiliz Cox'un sözlerinin "yalan ve haksız olduğunu" ifade ederken, **Hüseyin Kalkan** da Türkiye'de 1984'den beri idam cezası uygulanmadığına dikkat çekti. Afyon Milletvekili **Mehmet Telek** ise, Türk-Kürt ayrımcılığı olmadığını, parlamenterlerin yüzde 30'unun Kürt kökenli olduğunu söyledi.

'Rumlar, AB'yi kandırıyor'

Denktaş, Meclis'te TBMM Başkanı Omer İzgi ile görüştü.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**, 6 Haziran'da, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun davetlisi olarak TBMM eski Senato Salonunda uluslararası alanda yaşanan son gelişmeler ışığında, Kıbrıs sorununun Ada'da yaşayan Türkler açısından durumu konusunda bir konferans verdi. **Denktaş**, siyasi parti grup yöneticileri, milletvekilleri ve davetlilere hitap ederken, Rum kesiminin 11 yılda silaha sarılarak yapamadıklarını şimdi AB'yi kandırarak yapmak istediğini söyledi. Konuşmasına, "Türkiye, yıllardır devam eden milli davamızın kazanılması için parasal yardımın yanı sıra, kendi evlatlarını feda etmek suretiyle başarı sağlamaya çalışmıştır" diyerek başlayan **Denktaş**, Yunanistan'ın, planladığı gibi adayı ilhak etmesi halinde bölgede bir Türk-Yunan savaşının kaçınılmaz olacağını kaydetti. Buna rağmen Kıbrıs Rum Kesimi-Yunanistan ikilisinin Kıbrıs'a sahip çıkma siyasetinden

vazgeçmediğini kaydeden **Denktaş**, bugün yaşanan sıkıntının temelinde bunun yattığını ifade etti. Kıbrıs'ta son 38 yılda yaşanan süreci ayrıntılarıyla anlatan **Denktaş**, 1960 Anlaşması'nın hayata geçirilmesi için mücadele ettiklerini söyledi. Kıbrıs Rum kesiminin masaya uzlaşmak için değil, kendi yolunu açık tutmak için oturduğunu savunan **Denktaş**, bu nedenle tüm barış görüşmelerinde Rum kesiminin "meşru Kıbrıs hükümeti"ni ellerinde tutmak ve buna gölge düşürmemek, Türk kesimine ise azınlık haklarından öte birşey vermeme gayretinde olduğunu anlattı. "Eğer biz yeni bir anlaşma yaparsak ve 60'ta olduğu gibi kağıt üzerinde verdikleri hakları kabul edersek, içte giriştikleri kişisel terör ile bizi yavaş yavaş Kıbrıs'tan sökmek isteyeceklerdir" diyen **Denktaş**, AB'a girme şartının kendilerine "AB normlarını kabul etmek" olarak dayatıldığını söyledi. Kıbrıs Rum kesiminin AB üyeliğine değinen **Denktaş**, bu konudaki görüşlerini şöyle özetledi:

"KKTC halkının yüzde 90'ı AB üyeliğinden yanadır. Bu, bir halkoylamasında alındı ama altındaki ifadeye yer verilmiyor. Yüzde 90'ının tümü (önce anlaşma diyor. Bunun yarısı da (önce anlaşma ve Türkiye ile birlikte) diyor. Biz de aynı şeyi söylüyoruz. Rumların kuzeye hangi şekilde kota dahilinde gelebilecekleri, global mal-mülk değişimi kabul edilsin, insanca yaşanacak bir ortam hasıl olsun, ondan sonra Türkiye ile birlikte gireriz. Niye Türkiye ile? Türkiye'ye üyelik için 15-20 yıl, Rum kesimine ise 1-2 yıl veriliyor. Rum kesimi, AB üyeliğinden zaten yararlanıyor. Gözümüz yok ama üyelik için 60 anlaşmalarının temelinde olan Türk-Yunan dengesini bozma oyunundan vazgeçilsin. Türkiye AB'a girdiğinde Kıbrıs da üyeliğe hak kazanır. O zamana kadar bizimle anlaşma olur, biz de Türkiye ile birlikte girdiğimizde güvenliğimizi sağlamış oluruz. Kıbrıs, AB dahilinde birleşmiş olur. AB, bölgede istikrar adına başlattığı bu girişimi bekletmeli, gelecekte daha büyük felakete yol açacak bir acelecilik göstermemeli." **Denktaş**, "masadan kalktığı" için eleştirildiğine dikkat çekerek, "Masadan kalkmakla sanki suç işlemişiz. Sanki masada zor durumda değiliz gibi. Masada bize sunulan, 4 yıl boyunca elde etmeye çalıştıkları AİHM'in kararına örnek bir teklifti" diye konuştu. BM Genel Sekreterinin girişimleriyle yürütülen görüşmelere de değinen **Denktaş**, 6. tur görüşmelere davet almamalarına karşılık kamuoyunda reddeden kişi olarak gösterildiğini söyledi. **Denktaş**, "Ben artık öyle bir duruma geldim ki (Denktaş

uzlaşmazdır) diyenler karşısında tepki veremez oldum" dedi.

Denktaş, Rum kesiminin 11 yılda silaha sarılarak isteyip yapamadıklarını, AB'ı kandırarak yapmak istediğini belirterek şöyle konuştu. "Kıbrıs, Türkiye'nin AB'a girmesine engel mi? Engel yapmaya çalışıyorlar. Türkiye'de bazı gazeteler (Kıbrıs gidiyor) diye bağıriyor. Kıbrıs Rumları gidiyor kardeşim, yarısı gitmiyor. Kıbrıs adı altında bir sahtekarlıkla tüm Kıbrıs'ı mazlum etme eylemi altında direnen sizin insanınız var. Türkiye'nin önüne Kıbrıs'ın üyeliğini engel olarak koyanlar, Yunan dostlarınızdır. Onların kandırdıkları, şantajla korkuttuklarıdır. İngiltere'nin bir İrlanda kavgası vardı. Bunlar üye yapılırken (önce şu kavgayı halledin de gelin) mi denildi? Miloseviçvari katliamlar karşısında, insanlığı korumanın ötesinde birşey yapmayan Türkiye'nin önüne Kıbrıs'ı koymak bir haksızlıktır, dolaptır."

Türkiye'nin AB'a girme isteği ve eylemine hiçbir şekilde karşı çıkmadıklarını belirten **Denktaş**, ancak silahla ve ambargoyla istediklerini alamayan Rum ve Yunan ikilisinin AB yoluyla Kıbrıs'a sahip çıkması halinde "2. Girit olayının" yaşanacağını ileri sürdü. Haklı oldukları inancını dile getiren **Denktaş**, sözlerini, "AB ve Avrupa Parlamentosu'nda vicdanı olan, hak ve adaletten yana olanları getirin, onlara toplu mezarları gösterelim, Büyük kalplilikle barışa ve uzlaşmaya hazırız, azınlık değiliz. Türk-Yunan dengesini sakın AB yoluyla bozmayın çünkü kıyamet kopar. Bunlar sizin AB'ye girmenize engelse, özür dileriz. Ama AB gerçeği görmelidir. Barış için başlattığı bu tatsızlık, bizi barışa ve uzlaşmaya götürmüyor. Bir tarafa istediği herşey verilmiştir, Kıbrıs verilmiştir ama biz vermiyoruz" diyerek tamamladı.

AP Türkiye Raportörü'nden TBMM'ye ziyaret

TBMM Başkanvekili ve Partilerarası Uzlaşma Komisyonu Başkanı **Nejat Arseven**, Avrupa Parlamentosu (AP) Türkiye Raportörü **Alain**

Ahmet Tan, AGİTPA Başkan Yardımcısı oldu

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi toplantısı 6-10 Temmuz tarihleri arasında Paris'te yapıldı. Toplantının son günü yapılan oylamada, Türk Heyeti Başkanı İstanbul Milletvekili **Ahmet Tan**, Asamble Başkan Yardımcılığı görevine seçildi. Genel Kurul'da yapılan oylamada, 3 başkan yardımcılığı için yapılan seçime, 6 aday katıldı. **Ahmet Tan**, parlamenterlerin önemli bir desteğiyle başkan yardımcılığı görevlerinden birine getirildi. Toplantı sonunda yayımlanan kapanış bildirgesinde, üye ülkelerde idam cezası uygulamasına son verilmesi istendi. Kapanış bildirgesinde, üye ülkelerde idam cezasını uygulayan üye ülkeler eleştirilirken, üye ülkelerin savaş halinde 18 yaşından küçüklerin ve zihinsel engellilerin idam edilmemesine ilişkin uluslararası anlaşmaya saygı göstermeleri istendi ve özellikle ABD'den bu alandaki uluslararası anlaşmaya koyduğu çekinceyi kaldırması çağrısında bulunuldu. AGİT'in kabul ettiği bildiride, idam cezasının kaldırılmasını öngören Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini hala imzalamayan Avrupa Konseyi üyesi ülkelere, bu sözleşmeyi imzalamaları istendi.

Lamassoure'u kabul etti.

Arseven, 6 Haziran'da gerçekleşen kabulün ardından yaptığı açıklamada, Lamassoure ile Ulusal Program (UP) çerçevesinde TBMM'de neler yapıldığı konusunda görüş alışverişinde bulunduklarını söyledi. Anayasa değişikliği konusunda da ayrıntılı bilgi verdiğini anlatan **Arseven**, Ulusal Program çerçevesinde TBMM'de ele alınacak yasaların da görüşmenin gündemine geldiğini bildirdi. Avrupa Parlamentosu'nun yeni Türkiye Raportörü **Lamassaoure**, "Kıbrıs sorununun gelecek yılın sonuna kadar çözülmek zorunda olduğunu" söyledi.

Lamassaoure, Ankara'daki temaslarından sonra yaptığı açıklamada, yeni raportör olarak, Türkiye-AB ilişkileri, Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP), Kıbrıs ve Türkiye'de insan haklarının durumu gibi konuları ele aldıklarını kaydetti.

Türkiye'nin yaşadığı sıkıntıları birlikte aşacaklarını söyleyen

Lamassoure, Türkiye'nin insan hakları alanında bazı sorunlarının bulunduğuna işaret ederek, "Türk hükümetinin bazı çabaları var, bunların sürmesi gerekir" diye konuştu.

Ulusal Program'ın uygulamasında ne gibi eksiklikler olduğunu söylemenin henüz erken olduğunu ifade eden **Lamassoure**, görüşmede ele alınan Kıbrıs konusuna ilişkin bir soru üzerine de, "Kıbrıs sorunu, gelecek yılın sonuna kadar çözülmek zorunda. Çünkü AB'ye tam üye olacak ilk dalga ülkeler içinde Kıbrıs (Rum Yönetimi) da bulunuyor. Konunun çözüme kavuşmaması büyük bir sorun yaratacaktır" dedi.

Atatürk'ün babası ve dedesinin yaşadığı ev restore ediliyor

Atatürk'ün babası Ali Rıza bey ve dedesinin Makedonya'da yaşadığı ev, Kültür Bakanlığı tarafından restore ediliyor. Türkiye-Makedonya Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı Balkan Ülkeleri Dostluk Grupları Koordinatörü İzmir Milletvekili **Kemal Vatan**'ın verdiği bilgiye göre, Makedonya'nın Debre İlçesi Kocacık köyünde bulunan Ali Rıza Efendi ve dedesinin yaşadığı evin onararak restore edilmesi çalışmalarına başlandı. Vatan, çalışmaların kısa zamanda tamamlanmasını beklediklerini bildirdi. Bu arada, Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk, Romanya ve Bosna-Hersek'i kapsayan 21. Dönem Balkan Ülkeleri Parlamentolararası Dostluk Gruplarının etkinlikleri sürüyor. **Kemal Vatan**, Başbakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı'nın katkıları, TRT Çocuk ve Gençlik Vakfı ile Devlet Demiryolları'nın işbirliğiyle 6-12 Kasım 2000 tarihlerinde gerçekleştirilen

"Balkanlar'a Kültür Treni Seyahati"nin Türkiye ve Balkan ülkelerinde yaşayan soydaşlar açısından amacına ulaştığını kaydetti. Balkan ve Rumeli göçmenlerinin yoğun olarak yaşadıkları ve göçmen derneklerinin aktif olarak çalıştıkları Ankara, Kocaeli, Bursa, İzmir, Manisa ve İstanbul'da "Balkanlar Kültür ve Dayanışma Şölenleri" düzenlendiğini ve şölenlerin coşkulu geçtiğini ifade eden **Vatan**, "Şölenlerle, ülkemize göç eden ve çeşitli illerimizde yaşayan göçmen vatandaşlarımızın kültürlerini korumalarını, aralarındaki dayanışmayı artırmalarını ve Türk Kültürü ile ilgili yeni projelere katkılarını sağlamayı amaçlıyoruz" dedi. **Vatan**, Fransız Parlamentosu'nda kabul edilen sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı'ni protesto eden bir basın açıklaması yapıldığını, kınama bildirisinin tüm Balkan ülkeleri parlamentolarına gönderilerek, Türkiye'nin tepkisinin dile getirildiğini belirtti.

Çin'den dostluk ziyareti

Çin-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı **Li Boyong** ve beraberindeki parlamento heyeti, Muğla Milletvekili **Nazif Topaloğlu** başkanlığındaki Türk Grubu üyeleri ile 7 Haziran'da TBMM'de bir araya geldi. Toplantıda bir konuşma yapan **Topaloğlu**, Çin heyetinin ziyaretinin iki ülke arasındaki dostluk ve işbirliği ilişkilerinin daha da ileriye götürülmesine katkıda bulunacağını belirtti. Uluslararası ilişkilerde meydana gelen köklü değişikliklerin iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için önemli fırsatlar sunduğunu ifade eden **Topaloğlu**, siyasi alandaki ilişkilere paralel olarak diğer ilişkilerin de dengeli biçimde gelişmesini arzu ettiklerini söyledi.

Topaloğlu, ikili ticaretin dengeli olmasının iki ülkenin de yararına olacağını vurguladı. Ziyaretlerinin iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunacağını belirten **Boyong** ise, iki ülke arasındaki ticaret hacminde Türkiye aleyhine olan ticaret açığının geçici olduğunu ifade ederek, bu sorunun ortak çabalarla çözüleceğini kaydetti. **Boyong**, görüşmede, Türk Dostluk Grubu başkan ve üyelerini Çin'e davet etti. Çin Parlamentosu Heyeti, 8 Haziran'da TBMM'de Dışişleri Komisyonu Başkanvekili **Suat Çağlayan** ve TBMM Başkanvekili **Vecdi Gönül** tarafından kabul edildi. 9-10 Haziran'da Kapadokya bölgesini, 11-12 Haziran'da İstanbul'u gezen heyet, 13 Haziran'da İstanbul'da Türk-Çin İş Konseyi üyeleri ile görüştüktan sonra Türkiye'den ayrıldı.

Haziran ayında çıkan kanunlar

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4676

Kabul Tarihi: 7.6.2001

Bu kanunla;

- Yayın ilkeleri yeniden düzenlenmekte,
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na üye seçim usulü değiştirilerek, Kurul üyelerinin bir kısmının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce, bir kısmının ise Bakanlar Kurulu'nda dört yıllık bir süre için seçilmesi öngörülmekte,
- Üst Kurul'un teşkilat yapısı yeniden belirlenmekte,
- Üst Kurul'un Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nda denetlenmesi esası getirilmekte,
- Üst Kurul üyelerine bazı ilave yasaklar getirilmekte,
- Yayın ilkelerine aykırı yayın yapan ya da yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere karartmanın yanı sıra para cezası hükmü bağlanmakta,
- Üst Kurul'un uygun göreceği yerlerdeki yerel ve bölgesel yayınların izlenmesi ve kayda alınmasının İçişleri Bakanlığı'nın görevlendireceği birimlere devredilmesi ve Telekomünikasyon Kurumu'nun millî monitoring faaliyetleri kapsamında yayınları izleme imkanının olması halinde yayınların Telekomünikasyon Kurumu'nda izlenmesi ve değerlendirilmek üzere Üst Kurul'a bildirilmesi öngörülmekte,
- Radyo ve televizyon yayın izni verilecek anonim şirketlerin hisse oranları ve sermaye yapılarına ilişkin hususlar yeniden düzenlenmekte,
- Radyo ve televizyon frekans planlaması, Telekomünikasyon Kurumu'na devredilmekte,
- Basın yolu ile işlenecek fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlardan mevkutelerde sahibi ile mevkute olmayanlarda naşrın şirket olması halinde şirket ile birlikte şirket hissedarlarının sorumlu olması kabul edilmekte,
- Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin basın yoluyla işlenen suçlardan dolayı ödedikleri tazminat miktarını gider olarak indirememeleri hükmü getirilmekte,
- Belli bir özel radyo ve televizyon kuruluşunda yüzde 10'dan fazla hissesi bulunanların devletten doğrudan ya da dolaylı olarak herhangi bir taahhüt işini üstlenemeyeceği ve menkul kıymet borsalarında muamele yapamayacakları ve gazete çıkaran gerçek ve tüzel kişiler ile gazete sahibi olanların bir arada yüzde 20'den fazla hisse sahibi olamayacaklarına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca Basın Kanununda cezalarla ilgili çeşitli değişiklikler yapılmaktadır.

(Bu kanun, Anayasa'nın 89 uncu maddesi gereğince Cumhurbaşkanınca, bir daha görüşülmek üzere TBMM'ne gönderildi.)

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun

Kanun No: 4677

Kabul Tarihi: 13.6.2001

Bu kanunla; terör eylemlerinin sonucu veya 5434 sayılı Kanunun 77 nci maddesinde belirtilen diğer görevler nedeniyle malul olanlara ve hayatını kaybedenlerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıkların iyileştirilmesi, uçuş, dalış ve atlayış hizmetlerinde şehit olanların kanuni mirasçıları ile malul

GENEL KURUL

olanlara emekli ikramiyesi verilmesi, ayrıca terörle mücadelede ve kaçakçılığın men, takip ve tahkiki ile ilgili görevlerde yaralananlara tedavilerini sürdürmeleri amacıyla yol ücreti ve gündeliklerinin ödenmesi öngörülmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun

Kanun No: 4678

Kabul Tarihi: 13.6.2001

Bu kanunla; 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa 7.7.1971 tarihli ve 1424 sayılı Kanunla eklenen Ek 12 nci madde ile öngörülen, 'Silahlı Kuvvetlerde ihtiyaç duyulan sınıflar için, özel kanunda gösterilen usul ve esaslara göre sözleşmeli subay alınabilir' hükmüne uygun olarak gerekli istihdamın yapılabilmesi imkanı getirilmektedir.

Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4679

Kabul Tarihi: 13.6.2001

Bu kanunla; Türkiye 1 nci ve 2 nci futbol liglerinde yer alan takımların kadrolarında bulunan profesyonel futbolcular ile üç ve daha fazla ligi bulunan diğer spor dallarında en üst iki ligde yer alan takımların, iki ligi bulunan spor dallarında üst ligde yer alan takımların, uluslararası kuralların öngördüğü sayıdaki sporcularının askerliklerinin 33 yaş sonuna kadar ertelenebilmesine imkan sağlanmakta; ayrıca Askerlik Kanununun 35 nci maddesinin (E) fıkrasının (3) numaralı bendinde belirtilen şartları taşıyan sporculardan, bakaya veya yoklama kaçağı olanların bu kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde müracaat etmeleri halinde erteleme hükümlerinden yararlanabilmeleri öngörülmektedir.

Üretimini Likit Petrol Gazı İle Yapan Üreticilerin Zararlarının Karşılanması Hakkında Kanun

Kanun No: 4680

Kabul Tarihi: 13.6.2001

Bu kanunla; üretimlerini LPG ile gerçekleştiren ve üretimlerinin en az yüzde yirmisini ihraç eden karo seramik, vitrifiye sağlık gereçleri ve porselen sofra eşyası üreticileri ile bu üretim tesislerinde LPG kullanmak suretiyle elektrik enerjisi sağlayan kojeneratör sistemli otoprodüktör şirketlerinin 31.12.2001 tarihine kadar söz konusu maliyet farkının yüzde 70'inin karşılanmasına imkan sağlanması amaçlanmaktadır.

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu

Kanun No: 4681

Kabul Tarihi: 14.6.2001

Bu kanunla; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetimi, işleyişi ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek ilgili mercilere intikal ettirmek üzere ve sorunların çözümünde toplumun katkısının sağlanmasını temin etmek ve bu kurumların şeffaf bir yönetime kavuşturulması amacıyla adli yargı adalet komisyonlarının ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kurulması öngörülmektedir.

2001 Mali Yılı Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4682

Kabul Tarihi: 14.6.2001

Bu kanunla; 2001 Mali Yılı Bütçe Kanununun (A) İşaretili cetvelinde Maliye Bakanlığı bütçesinin yedek ödenek terkibine ek ödenek verilmesi, (B) İşaretili cetvelde 2001 yılı gelir tahmininde revizyon yapılması amaçlanmaktadır.

GENEL KURUL

Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına ve Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun

Kanun No: 4683

Kabul Tarihi: 15.6.2001

Bu kanunla; Tuz Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmakta, tuzun Maden Kanunu kapsamına alınması ile tuz eritiminin de bu yasa hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi öngörülmektedir.

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4684

Kabul Tarihi: 20.6.2001

Bu kanunla; Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin görev zararlarının oluşmasına neden olan kanunlar ile görev zararı uygulamalarına ilişkin bütün mevzuatın yürürlükten kaldırılması, şirketlerin ekonomik amaçlara uygun olarak ortak yapılarını değiştirmelerine, aynı şirket bünyesinde yürütülen birden çok hizmet veya üretim faaliyetinin ayrıştırılarak her birinin ayrı ayrı şirket bünyesinde yürütülmesine, iştirakler, üretim ve hizmet işletmeleri ve gayrimenkullerin ayrıştırılarak mevcut veya yeni kurulacak şirketlere aynı sermaye olarak konulmasına imkan sağlamak suretiyle şirketlerin yeniden yapılanmaları, Emlak Bankası'nın tasfiyesi, Emlak Bankası çalışanlarının kıdem tazminatı, Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın yeniden yapılandırılması, bazı fonların tasfiye edilerek bütçe içine alınması düzenlenmektedir.

Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması İle Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4685

Kabul Tarihi: 20.6.2001

Bu kanunla; 138 yıldır ülkemizin tütün, sigara, alkol ve alkollü içkiler ile tuz üretim ve dağıtımında gerek kamu sağlığı ve gerekse vergi gelirleri açısından son derece etkin rol oynayan Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ve hem de 4046 sayılı Kanun doğrultusunda mülkiyetin devri dahil her türlü yöntem kullanılarak özelleştirilmesi yolu ile bu Kuruluşun görev alanına giren konularda verimliliğin artırılması, serbest rekabetin tesisi ve sermayenin tabana yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

Milletlerarası Tahkim Kanunu

Kanun No: 4686

Kabul Tarihi: 21.6.2001

Bu kanunla; milletlerarası tahkimin amacı, kapsamı, tahkim yargılamasının başlamasından bitimine kadar olan tüm aşamalarda yetkili ve görevli mahkeme, mahkemelerin tahkim yargılamasına esas alınacak dil, davanın açıldığı tarih, dava ve cevap dilekçeleri, görev belgesi, hangi hallerde duruşma yapılacağı, yargılamanın şekli, bilirkişi atanması ve delillerin toplanması, hakem veya hakem kurulunca davanın esasına uygulanacak hukukun tayini, hakem kararının şekli, içeriği, düzeltilmesi, yorumlanması ve tamamlanması usulü, hakem kararına karşı başvurulacak kanun yolu, bildirimler, kararın icrası ve yargılama giderleri ile hakem ücretleri düzenlenmiştir.

Karadeniz Deniz İşbirliği Görev Grubu Teşkiline Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

Kanun No: 4687

Kabul Tarihi: 21.6.2001

Bu kanun; Karadeniz Deniz İşbirliği Görev Grubu Teşkiline Dair Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

GENEL KURUL

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu

Kanun No: 4688

Kabul Tarihi: 25.6.2001

Bu kanunla; kamu görevlilerinin ortak hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi için kuracakları sendika ve konfederasyonların kuruluşu, organları, faaliyetleri ile sendika ve konfederasyonlarda görev alacakların hak ve yükümlülükleri ve toplu görüşmelere ilişkin esaslar düzenlenmektedir.

Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 4689

Kabul Tarihi: 26.6.2001

Bu kanunla; Yükseköğretim Kanununun Ek 18 inci maddesinde düzenlenen vakıf üniversitelerinin alacağı devlet yardımı konusu değiştirilmektedir.

Vakıflar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4690

Kabul Tarihi: 26.6.2001

Bu kanunla; Vakfın taşınmaz mallarının mülkiyetlerinin mutasarrıflarına geçirilmesinde, halen raylıç bedelin yüzde ellisi olarak uygulanan vakıf taviz bedellerinin yüzde 50'den, yüzde 20'ye düşürülerek hesaplanması öngörülmektedir.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu

Kanun No: 4691

Kabul Tarihi: 26.6.2001

Bu kanunla; Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kuruluşu, işleyiş, yönetim ve denetimine ve bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümler öngörülmektedir.

Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ve Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun

Kanun No: 4692

Kabul Tarihi: 26.6.2001

Bu kanunla; sigortalıların süresi içinde ödemedikleri primler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranlarının uygulanması yeterli görülmemeyerek, Sosyal Sigortalar Kurumu ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında olduğu gibi, ödenmeyen primlerin takip ve tahsilinde de 6183 sayılı Kanunla belirlenen esas ve usullerin uygulanması öngörülmüştür.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4693

Kabul Tarihi: 27.6.2001

Bu kanunla; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde Transıt Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanlığı kurularak görevleri düzenlenmektedir.

GENEL KURUL

Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No: 4694

Kabul Tarihi: 27.6.2001

Bu kanunla; 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, kamu üretim ve dağıtım tesislerinin işletme hakları devrine ilişkin çalışmaların 30 Haziran 2001 tarihine kadar tamamlanmasını ve devir işlemlerini bu tarihe kadar tamamlamayan şirketlerin mevcut sözleşmelerinin hükümsüz sayılmasını öngörmüştür. Ancak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken yürütülen teknik çalışmalar sonuçlandırılmadığı için ek süreye ihtiyaç duyulmuş ve Tasarı ile bu sürenin 31 Ekim 2001 tarihine kadar uzatılması öngörülmüştür.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Bir Kampus Kurmasına İlişkin Çerçeve Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4695

Kabul Tarihi: 27.6.2001

Bu kanunla; Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bir kampus kurmasına ilişkin Çerçeve Protokol ile, Türkiye ile KKTC her alanda işbirliği ve dayanışma çerçevesinde KKTC'de yüksek öğrenim kapasitesini ve öğrenci sayısını artırma hedefi doğrultusunda KKTC'de ODTÜ'nün bir eğitim kampı tesisi oluşturulması amaçlanmaktadır.

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4696

Kabul Tarihi: 27.6.2001

Bu kanunla; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanmasıyla ilgili olarak izin vermeye yetkili mercilin, en geç 30 gün içinde doğrudan veya yaptıracağı araştırma sonucunda gerekli gördüğünde bir ön inceleme başlatılacağı, ön incelemenin memurun eşli tarafından da yapılabileceği, hakkında ön inceleme yapılanın ifadesinin alınıp alınmaması konusunda yetkili mercie takdir hakkı tanınacağı, sadece soruşturma izni verilmesine ilişkin kararlarda, ilgilinin ifadesinin alınmasının zorunlu olacağı, yetkili mercilin soruşturma izni konusundaki kararını 45 gün içinde vereceği; ön incelemeye geçilmemesi halinde şikayetçilere itiraz hakkı tanınacağı, itirazın kararı veren yetkili mercie yapılacağı öngörülmüştür.

Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4697

Kabul Tarihi: 28.6.2001

Bu kanunla; oluşturulacak bireysel emeklilik sistemine katılımcılar tarafından ödenecek katkı paylarının vergi matrahlarının tespitinin belirli sınırlar içerisinde indirim konusu yapılmasına ve emeklilik döneminde elde edilecek gelirlerin belli bir tutara kadar gelir vergisinden istisna edilmesine, yine bireysel emeklilik sistemi içerisinde emeklilik sigorta şirketleri tarafından katılımcıların katkılarının değerlendirilmesi amacıyla kurulacak emeklilik yatırım fonlarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançlarının kurumlar vergisinden istisna tutulmasına imkan verilmektedir.

Konut Müsteşarlığının Kurulması ve Arsa Ofisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 4698

Kabul Tarihi: 28.6.2001

Bu kanunla; Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünde bir karar organı bulunmaması ve bu kuruluşlarda karar alma, icra ve denetim yetkisinin Başkan ve Genel Müdürde

GENEL KURUL

toplanması, yönetim ve denetim bakımından bir zaafiyet oluşturduğundan; ekonomi içinde çok ağırlıklı bir konumda olan arsa ve konut üretimi faaliyetlerinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesi amacıyla, Konut Yüksek Kurulu ve Konut İcra Kurulu oluşturulmakta ve Kurulların aldığı kararların uygulanması ile ilgili kuruluşların koordinasyon içinde çalışabilmesi için Konut Müsteşarlığı kurulmakta ve bu kurullarda, konu ile ilgili diğer bakanlıklar ve kamu görevlilerinin de yer alması sağlanarak kamunun arsa ve konut politikalarında daha etkin çözümler üretebilecek bir yapı oluşturulmakta, bir kısım kamu arazisinin kaynak olarak kullanılması suretiyle arsa ve konut üretiminin hızlandırılması hedeflenmektedir.

* * *

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu İle Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4699

Kabul Tarihi: 28.6.2001

Bu kanunla; askerlik hizmetini tamamlayıp muvazzaf subaylığa geçirilenlerin Emekli Sandığı ile ilgilendirilmesi amacıyla Kanunda ibare değişikliği yapılmakta, malul olan personelden başka vazife ve sınıflara nakledilenlerin mecburi hizmet yükümlülüğünü tamamlamadan Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmasına mani olunarak personel kaybına yol açılmaması sağlanmaktadır.

* * *

Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4700

Kabul Tarihi: 28.6.2001

Bu kanunla; Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Başkanlığına yurt içinden veya yurt dışından kabul edilecek hastalar bakımından sivil kişilerin faydalanmasına yönelik yüzde 5 oranındaki sınırlamanın uygulanmaması, oran veya hasta sayısının Genel Kurmay Başkanlığınca belirlenmesi öngörülmektedir.

* * *

Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4701

Kabul Tarihi: 28.6.2001

Bu kanunla, seferberlik ve savaş hali ile bu hallerin henüz ilan edilmemiş olduğu, ancak savaş gerektirebilecek bir durumun meydana geldiği gerginlik ve kriz dönemlerinde özel kişi, kurum ve kuruluşların imkanlarının tamamından faydalanmayı sağlayacak bir düzenleme getirilmektedir.

* * *

Yükseköğretim Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.3.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun ile Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4702

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Bu kanunla; Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun adı Meslek Eğitimi Kanunu olarak değiştirilmekte, Kanun değişen koşullara göre yeniden düzenlenmekte, Mesleki Eğitim Kurulu'nun üyeleri yeniden belirlenmekte, ondokuz yaşından gün alanların da eğitim seviyelerine uygun çıraklık eğitimine alınmalarına imkan sağlanmakta, çıraklara daha fazla teorik eğitim verilebilmesinin yolu açılmakta, çıraklık eğitim süresinin alt sınırı iki yıl olarak değiştirilmekte, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurum

GENEL KURUL

mezunlarının ustalık belgesi almaları için alanında bir yıllık çalışma şartı kaldırılmakta, yalnızca ustalık sınavına alınmaları esası getirilmekte, mesleki ve teknik eğitim bölgeleri kurulması öngörülmekte, ayrıca 31.12.2002 tarihinde sona erecek olan eğitime katkı payı uygulamasının 31.12.2010 tarihine kadar uzatılması öngörülmektedir.

Ürünlere Dair Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kanun

Kanun No: 4703

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Bu kanunla; AB üyelik sürecinde teknik mevzuatın uyumlaştırılması amacıyla, ürünlerin piyasaya arzı, arz koşulları, üretici ve dağıtıcıların yükümlülükleri, uygunluk değerlendirme, değerlendirme kuruluşları, onaylanmış kuruluşlar, bu kuruluşların; faaliyetleri, şube ve temsilciliklerinin neler olduğu, sorumlulukları, piyasa gözetimi ve denetimi ile bunlarla ilgili olarak ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması, yapılacak bildirimlere ilişkin cezalar, usul ve esasların belirlenmesi öngörülmektedir.

Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 4704

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Bu kanunla; ihracat sulistimalleri ithal ve ihracatın belli şartlara bağlanması ile ilgili sahte belge ve beyanname düzenlenmesi ve bunların kötüye kullanılmasına ilişkin hukuki boşluğun giderilmesi ve para cezalarının günün koşullarına göre artırılması amacıyla hayali ihracatın önlenmesi öngörülmektedir.

Yurt Dışına Çıkışlardan Harç Alınması ve 4481 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 4705

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Bu kanunla; vadeli mevduat hesaplarından özel işlem vergisi tahsil edilmesi ve yurt dışına çıkışlardan harç alınması öngörülmektedir.

Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 4706

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Hazineye ait ve halen atıl durumda bulunan taşınmaz malların kısa bir süre içerisinde ekonomiye kazandırılması ve bu suretle elde edilecek gelirlerin öncelikle ekonominin canlandırılması için kullanılması gereği ortaya çıkmıştır. Bu kanunla; bu hedeflere ulaşmak ve çarpık kentleşmeyi önleyerek düzenli kentleşmeyi sağlamak üzere, Hazineye ait taşınmaz malların satışında etkinliğin sağlanması ve yalnız bu işlemlerle görevli değer tespiti ve ihale komisyonlarının kurulması öngörülmektedir.

Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun, 3 Mart 1340 (1924) Tarihli ve 431 Sayılı Kanunla Hazineye Kalan Taşınmaz Mallardan Bazılarının Zilyedlerine Devri Hakkında Kanun ile Mülga 2613 ve 766 Sayılı Kanunlarla Hazine Adına Tescil Edilen Miktar Fazlalıklarının İlgililerine Devrine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

GENEL KURUL

Kanun No: 4707

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Bu kanunla; 4070 Sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle; tapu fazlalıklarının Hazineye alt olduğuna ilişkin tapu kayıtlarında şerh bulunan taşınmaz mallardaki bu fazlalıkların tapu malikine veya mirasçılara satılabileceği, talep olmaması halinde müşterek mülkiyete dönüştürüleceği belirtilmekte, satılan tarım arazilerinin on yıl süre ile tarım dışı amaçlarla kullanılamayacağı, bu süre sonunda ancak Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden alınacak izinle tarım dışı amaçlarla kullanılabileceği öngörülmekte, 4070 sayılı Kanuna göre satışı yapılamayacak taşınmaz mallar arasında, 9.5.1985 tarihli ve 3292 sayılı Kanun uyarınca toplulaştırma yapılan yerler katılmakta, ayrıca 4070, 4071, 4072 sayılı Kanunlara göre süresinde müracaat edemeyen kimseler için kanunların uygulama süreleri bir yıl daha uzatılmaktadır.

Yapı Denetimi Hakkında Kanun

Kanun No: 4708

Kabul Tarihi: 29.6.2001

Ülkemizdeki yapı denetim sistemi ve yapım aşamasında görev alan fennî mesullerin sorumluluklarını yeniden düzenlemek ve kağıt üzerinde denetlenmiş gibi görülen, ancak hemen hemen hiç denetlenmeyen yapıların teknik uygulama sorumlusu fennî mesullere verilecek cezalar ile ilgili yeni bir kanuni düzenleme getirmek zorunlu olmuştur. Bu kanunla; bu boşluğu doldurmak amacıyla, sağlam yapılar yaparak muhtemel afetlerde can ve mal güvenliğini sağlamak, yapıların; imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve standartlarına uygun, kaliteli yapılması için denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amaçlanmaktadır.

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

6 Haziran 2001

(113. Birleşim)

31 Mayıs 2001

(111. Birleşim)

● İstanbul Milletvekili **Nazif Okumuş**, İstanbul'un fethinin 548 inci yıldönümüne,

● İzmir Milletvekili **İşıl Saygın**, yurtdışındaki temsilciliklerimizde görev yapan personelin hizmet dışı felsefelerinin geliştirilmesi ve verimliliklerinin sağlanmasına,

● Sivas Milletvekili **M. Cengiz Güleç**, günümüzde, siyaset kurumu ve siyasetçilere gösterilen tepkilere ilişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

5 Haziran 2001

(112. Birleşim)

● Aksaray Milletvekili **Kürşat Eser**, son günlerde Kıbrıs'ta yaşanan sorunlara,

● Batman Milletvekili **Burhan İsen**, 5 Haziran Dünya Çevre Gününe,

● Şırnak Milletvekili **M. Salt Değer** de Habur Sınır Kapısına ilişkin birer konuşma yaptılar.

● Antalya Milletvekili **Osman Müderrisoğlu**'nun, Kutlu Doğum Haftası dolayısıyla, Hazreti Muhammed'in hayatına,

● Gümüşhane Milletvekili **Lütfi Doğan**'ın; Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna ilişkin konuşmalarına Devlet Bakanı **Recep Önal**,

● Karabük Milletvekili **Mustafa Eren**'in; köy ve mahalle muhtarlarının sorunları ile alınması gereken önlemlere ilişkin konuşmasına da Devlet Bakanı **Mehmet Keçeciler** cevap verdi.

7 Haziran 2001

(114. Birleşim)

● Ordu Milletvekili **Cemal Enginyurt**, fındık taban fiyatlarına,

● Samsun Milletvekili **Yekta Açıkgöz**, Samsun'da fındık alanlarının tespiti ve sökülen fındık bahçelerine,

● Hatay Milletvekili **Süleyman Metin Kalkan** da, Hatay'ın sorunları ve Hatay'daki sel felaketine

GENEL KURUL

ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

**12 Haziran 2001
(115. Birleşim)**

● Kahramanmaraş Milletvekili **Mehmet Kaya**, ülkemizde son yıllarda tıp alanında kaydedilen aşamaya ve uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye kaynaklı makale sayısındaki artışa,

● Konya Milletvekili **Hüseyin Arı**, sivil toplum kuruluşlarının demokratik sistemdeki rolü, önemi ve temel görevlerine ilişkin birer konuşma yaptılar.

● Zonguldak Milletvekili **Tahsin Boray Baycık**'ın; Karayolları Genel Müdürlüğüne bağlı tartı istasyonlarının yetersizliği nedeniyle istiap haddinden fazla yük taşıyan kamyonların trafikte yarattığı sorunlara ve çözüm yollarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Bayındırlık ve İskan Bakanı **Koray Aydın** cevap verdi.

**13 Haziran 2001
(116. Birleşim)**

● Hakkari Milletvekili **Hakkı Töre**'nin, Hakkari ilinin sorunlarına ve Hakkari barajının yapımının gerçekleştirilmesine ilişkin gündem dışı konuşmasına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Zeki Çakan**,

● Kütahya Milletvekili **Ahmet Derin**'in; kapatılan Ziraat Bankası şubelerine ilişkin konuşmasına Orman Bakanı **İ. Nami Çağan**, cevap verdiler.

● İstanbul Milletvekili **Masum Türker** de, Türkiye'de ekonomik denetim düzenine ilişkin bir konuşma yaptı.

**14 Haziran 2001
(117. Birleşim)**

● Ankara Milletvekili **Mustafa Cihan Paçacı**, kapatılan Ziraat Bankası şubelerine,

● Ankara Milletvekili **H. Uluç Gürkan**, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin Türkiye raporuna ilişkin birer konuşma yaptılar.

● Rize Milletvekili **Mehmet Bekaroğlu**'nun, çay üreticilerinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin konuşmasına Devlet Bakanı **Edip Sadfer Gaydalı** cevap verdi.

**15 Haziran 2001
(118. Birleşim)**

● İzmir Milletvekili **Kemal Vatan**, Makedonya'daki iç çatışmalara,

● Ağrı Milletvekili **Nidal Seven**, atletizm spor dalına,

● İstanbul Milletvekili **Hüseyin Kansu** da, Makedonya'daki son gelişmelere ilişkin birer konuşma yaptılar.

**25 Haziran 2001
(124. Birleşim)**

● Malatya Milletvekili **Recal Kutan**, Fazilet Partisi'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasına ilişkin bir konuşma yaptı.

MECLİS ARAŞTIRMASI

**5 Haziran 2001
(112. Birleşim)**

● Bitlis Milletvekili **İbrahim Halil Oral** ve 67 arkadaşının; Bitlis-Ahlat ilçesinin tarihi, kültürel ve turistik değerlerinin araştırılarak ekonomik ve sosyal yönden kalkınması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin yapılan öngörüşmelerden sonra kabul edildiği açıklandı. Kurulacak komisyon 13 üyeden oluşacak ve 3 ay süreyle çalışacak.

**12 Haziran 2001
(115. Birleşim)**

● Konya Milletvekili **Veyisel Candan** ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin yapılan oylamadan sonra kabul edilmediği açıklandı.

GENSORU

**25 Haziran 2001
(124. Birleşim)**

● DYP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili **Nevzat Ercan**, Aydın Milletvekili **Ali Rıza Gönül** ve İçel Milletvekili **Turhan Güven**'in; yargıya müdahalede bulunduğu iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin gündeme alınmasının, yapılan öngörüşmelerden sonra, kabul edilmediği açıklandı.

TBMM Başkanlığına gelen tasarı, teklif ve önergeler

(21. Dönem 3. Yasama Yılı)

TASARI

■ 17.8.1999 ve 12.11.1999 Tarihlerinde Meydana Gelen Depremden Zarar Görenlerin Vergi Borçları ve Vergi Cezalarının Terkini İle Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (İçişleri ve Adalet komisyonlarına)

■ 1990 Tarihli Petrol Kirliliğine Karşı Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği İle İlgili Uluslararası Sözleşme ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Çevre ve Dışişleri komisyonlarına)

■ Türkiye Cumhuriyeti ve Portekiz Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonlarına)

■ 2001 Mali Yılı Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Milletlerarası Tahkim Kanunu Tasarısı (Anayasa ve Adalet komisyonlarına)

■ Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Yeniden Yapılandırılması İle Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Tarım, Orman ve Köyşleri ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Uydular Aracılığı İle Haberleşme Uluslararası Teşkilatı (INTELSAT) Anlaşmasının ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonlarına)

■ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Federal Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonlarına)

■ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna)

■ Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı (Adalet ve İçişleri ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonlarına)

■ Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Yurt Dışına Çıkışlardan Harç Alınması ve 4481 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Tarım, Orman, Köyşleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

sıhha Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonlarına)

■ İzmir Milletvekili **İşıl Saygın**'ın; Orman Kanununun 2 nci Maddesinin B Bendine Bir Hüküm Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonuna)

■ İzmir Milletvekili **Rahmi Sezgin** ile Hatay Milletvekili **Namık Kemal Atahan**'ın; 1580 Sayılı Belediye Kanununun 11. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ Aksaray Milletvekili **Murat Akın**'ın; Aksaray İlinde Sultanhanı Adı İle Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Kütahya Milletvekili **Ahmet Derin**'in; Emet İlçesine Gazilik Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ Afyon Milletvekili **Abdulkadir Akcan** ve 43 Arkadaşının; Pasaport Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ Denizli Milletvekili **Mehmet Kocabatmaz** ve 11 Arkadaşının; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor komisyonuna)

■ İstanbul Milletvekili **Yücel Erdener**'in; Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ İstanbul Milletvekili **İsmail Aydın** ve 8 Arkadaşının; Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Antalya Milletvekili **A. Sancar Sayın** ve 3 Arkadaşının; Yapı Denetimi ve Yetkin Mühendislik Mimarlık Hakkın-

TEKLİF

■ Ankara Milletvekili **Uluç Gürkan** ve 14 Arkadaşının; Umumi Hıfzıs-

da Kanun Teklifi (Adalet ve İçişleri ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonlarına)

■ Adana Milletvekili **Adnan Fatih Özdemir**'in; Mera Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna)

■ Bursa Milletvekili **Ali Rahmi Beyrelli** ve 18 Arkadaşının; SSK-BAĞ-KUR Prim Oranlarının Yeniden Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Bursa Milletvekili **Ali Rahmi Beyrelli** ve 19 Arkadaşının; Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun Yürürlükten Kaldırılması İle Çalışanların Ana Para ve Nema Alacaklarının Tasfiye ve Telgraf ve Telefon Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Elazığ Milletvekili **Mustafa Gül** ve 9 Arkadaşının; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Bursa Milletvekili **Ali Arabacı** ile Kütahya Milletvekili **Emin Karaa**'nın, Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ İzmir Milletvekili **Mehmet Özcan**'ın; 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa 3837 Sayılı Kanun İle Eklenen Ek 9. Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

SÖZLÜ SORU

■ Aksaray Milletvekili **Murat Akın**'ın; bor madenlerinin özelleştirilmesinin sakıncalı olacağı iddiasına ilişkin Başbakan'dan

■ Şanlıurfa Milletvekili **Yahya Akman**'ın, Şanlıurfa'da Halk Bankası merkez şubesi açılıp açılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından

- Şanlıurfa-Birecik ilçesi Tüten köyünün yol sorununa ilişkin Devlet Bakanından

■ Diyarbakır Milletvekili **Nurettin Atik**'in; Eti Holding bünyesinde rafine bor tesisleri kurulup kurulmayacağına ilişkin Başbakan'dan

■ Antalya Milletvekili **Mehmet Baysarı**'nın; bor madenlerinin özelleştirilmesine ilişkin Başbakan'dan

■ Bursa Milletvekili **Faruk Çelik**'in; Yatağan Termik Santrali'nin çevreye verdiği zararlara ilişkin Çevre Bakanından

■ Tunceli Milletvekili **Kamer Genç**'in, bor madenlerinin ihracatıyla ilgili yapılan anlaşmalara ilişkin Başbakan'dan
- Bor madenine ve üretim tesislerine ilişkin Başbakan'dan

■ Denizli Milletvekili **Mehmet Gözlükaya**'nın; bor madenleri üretimine ve pazarlamasına ilişkin Başbakan'dan

■ İstanbul Milletvekili **Ahmet Güzel**'in; ağaç ithaline ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Merkez Bankası Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfına ilişkin Devlet Bakanından

- Gümrük Vakfına ilişkin Devlet Bakanından

- Milletvekillerine ait LPG ile çalışan araçlara ilişkin TBMM Başkanından

- Üçüncü Boğaz Köprüsü projesine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- İstanbul-Ambarlı'da LPG depolama tesisi kurmak için başvuruda bulunan bir firmaya ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

■ Gaziantep Milletvekili **İbrahim Konukoğlu**'nun, Bakanlığın yeni bir vakıf kurduğu iddialarına ilişkin Sağlık Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Hayri Kozakçıoğlu**'nun; bor madenine ilişkin Başbakan'dan

■ Bursa Milletvekili **Teoman Özalp**'in; SSK prim tabanının artırılmasının doğurduğu sorunlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Bursa-Osmangazi-Tuzaklı köyüne orman köylülerine yapılan yardımların sağlanmasına ilişkin Orman Bakanından

- Bursa-Osmangazi-Tuzaklı köyünün spor sahası ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından

- Bursa-Osmangazi-Tuzaklı köyündeki işsizlik sorununa ilişkin Enerji

ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Osmangazi Doğancı Barajının kuruluş yerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Bursa-Osmangazi-Tuzaklı köylülerinin sağlık sorununa ilişkin Sağlık Bakanından

- Bursa Nilüfer Deresi ve Doğancı ile Nilüfer baraj bölgelerindeki kanalizasyon sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Bursa-Osmangazi ilçesi Tuzaklı ile Hüseyinalan köyleri arasındaki yol, onarım ve asfalt çalışmalarına ilişkin Devlet Bakanından

- Bor madenlerinin üretimine ve satışına ilişkin Başbakan'dan

■ Bursa Milletvekili **Oğuz Tezmen**'in; bor madeninin Dünya piyasasındaki yerine ilişkin Başbakan'dan

■ İzmir Milletvekili **Yıldırım Ulu-pınar**'ın; yeraltı zenginliklerimize ve rezervlere ilişkin Başbakan'dan

- Bor tuzlarının ekonomiye katkısının artırılmasına ve ihracatına ilişkin Başbakan'dan

■ İstanbul Milletvekili **Osman Yumakoğlu**'nın, IMF'den alınan kredilere ilişkin Devlet Bakanından

- GAP Bölgesindeki arazi satışlarına ilişkin Başbakan'dan

YAZILI SORU

■ Afyon Milletvekili **Sait Açıba**'nın; Ziraat Bankası tarafından verilen hayvancılık kredisine ilişkin Başbakan'dan

- Kapatılan FP'den Hazineye intikal eden nakit paraya ilişkin Maliye Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Celal Adan**'ın; Arnavut-Makedon gerginliğine ilişkin Dışişleri Bakanından

- İstanbul Bayrampaşa Cezaevi'nin yerinin değiştirilmesine ilişkin Adalet Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Bülent Akarcalı**'nın; Yatağan Termik Santrali baca gazı arıtma tesislerindeki arızalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Sanayi atıklarının ithaline izin verilip verilmeyeceğine ilişkin Devlet Bakanından

- Sanayi atıklarının Eskişehir

civarında depolanacağı iddialarına ilişkin Çevre Bakanından

- Köprü ve otoyol ücretlerine yapılan zamma ilişkin Başbakan

■ Manisa Milletvekili **Rıza Akçalı'nın**; Kabotaj Bayramına ilişkin Başbakan

- Borçlu bankalara ve yurtdışı kredilerine ilişkin Devlet Bakanından

■ Şanlıurfa Milletvekili **Yahya Akman'ın**; GAP projesinin ne zaman tamamlanacağına ilişkin Başbakan

■ Manisa Milletvekili **Bülent Arınç'ın**; Konya Belediyeler Birliği'nin Antalya-Manavgat'ta düzenlediği hizmetçi eğitim seminerine ilişkin İçişleri Bakanından

- Sümer Holding İzmir Basma Sanayiinde işçilere süresiz izin verilmesine ilişkin Başbakan

■ Diyarbakır Milletvekili **Osman Aslan'ın**; Diyarbakır Devlet Hava Meydanları Bölge Müdürlüğüne ve Türk Hava Yolları Şefliği'ne ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Diyarbakır Hava Limanında gümrük müdürlüğü kurulup kurulmayacağına ilişkin Başbakan

■ Hatay Milletvekili **Namık Kemal Atahan'ın**; İstanbul'da misafirhane olarak kullanılan saray ve köşkler hakkındaki iddialara ilişkin TBMM Başkanından

■ Afyon Milletvekili **İsmet Attıla'nın**; Ziraat Bankası şubelerinin hangi kriterlere göre kapatıldığını ilişkin Başbakan

- Afyon-Evciler ilçesi Gökçek kasabasının dijital telefon santralı sorununa ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Afyon-Evciler ilçesi Gökçek kasabasının doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından

■ Gaziantep Milletvekili **Mehmet Ay'ın**; Gaziantep-Nizip'te Birecik Barajı inşaatı nedeniyle yapılan kamulaştırmalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Aydın Ayaydın'ın**, IMKB Başkanına ilişkin Başbakan

■ Sakarya Milletvekili **Nezir Aydin'ın**; fındık ekim alanlarına ve üretimine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Özürlülere verilen kimlik kartına ilişkin Devlet Bakanından

- Tasarruf genelgesinin uygulan-

masına ve sonuçlarına ilişkin Başbakan

■ Kocaeli Milletvekili **Mehmet Batuk'un**; Türk Telekom Genel Müdür Yardımcısı hakkındaki iddialara ve atamalara ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Ziraat Bankası'nın denetlenmesi için açılan denetim ihalesine ilişkin Devlet Bakanından

- Depremzedelerin sorunlarına ve yapılan yardımlara ilişkin Başbakan

■ Zonguldak Milletvekili **Tahsin Boray Baycık'ın**; profesyonel ve ağır vasıta ehliyetli sürücülere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

■ Ankara Milletvekili **Saffet Arıkan Bedük'ün**; Ankara'ya bağlı köylerde yaşanan kuraklık ve çiftçilerin sorunlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- BAĞ-KUR'lu mükelleflerin sosyal haklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Özelleştirme nedeniyle işten çıkarılan işçilerin kamu kurum ve kuruluşlarında işe alınıp alınmayacaklarına ilişkin Başbakan

- PETKİM ve TÜPRAŞ'a yapılan personel alımlarına ilişkin Devlet Bakanından

- Vazife malulleri ve şehitlerin emeklilik işlemlerine ilişkin İçişleri Bakanından

- Halk Bankasından ihracat döviz kredisi alanlara ilişkin Devlet Bakanından

■ Rize Milletvekili **Mehmet Bekaroğlu'nun**, karakol ve hapishanelerde işkence yapıldığı iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından

- Doğu Karadeniz Projesine ilişkin Başbakan

- Sincan F Tipi cezaevinde işkence yapıldığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanından

- Tunceli Belediyesinde Toplu Konut yapmak için devralınan araziye ilişkin Adalet Bakanından

- 'Köye Dönüş Projesi' uygulamasında vatandaşların karşılaştıkları sorunlara ilişkin Başbakan

- Türkiye'ye gelen yabancı ülke heyetlerin bazı sivil toplum kuruluşlarıyla görüşmelerinin engellendiği iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından

- İşkence olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından

■ Sinop Milletvekili **Kadir Bozkurt'un**; Sinop'un 2000-2001 yılları vergi rekortmenlerine ilişkin Maliye Bakanından

■ Konya Milletvekili **Veysel Candan'ın**; Konya-Cihanbeyli ve Karapınar bölgesinde Türkiye-İsrail ve ABD'nin ortak eğitim uçuşu yapacakları iddialarına ilişkin Milli Savunma Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Ali Coşkun'un**; Sabiha Gökçen Havaalanına ilişkin Başbakan

- Milli Eğitim Bakanlığından onay alan bir yardımcı ders kitabına ilişkin Başbakan

- Hazinesin gerçekleştirdiği iç borç takasına ilişkin Başbakan

- Tehlikeli madde taşıyan tankerlerin boğazlardan geçişine ilişkin Başbakan

- İnternet kullanımına ilişkin Başbakan

- Basın kuruluşlarının temsilciliklerine tahsis edilen yerlere ilişkin TBMM Başkanından

■ Trabzon Milletvekili **Nail Çelebi'nin**, Bakanlık taşra teşkilatlarında yapılan tayin ve atamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Ankara Milletvekili **M. Zeki Çelik'in**; Kamu Bankaları Yönetim Kurulu Başkanlığına getirilen bürokrat hakkındaki iddialara ilişkin Devlet Bakanından

- Ankara-Seyranbağları Lisesi'nde ÖSS sınavı sırasında meydana geldiği iddia edilen olumsuz gelişmelere ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Samsun Milletvekili **Vedat Çınaroğlu'nun**; Samsun-Alaçam 75 inci Yıl Pansiyonlu İlköğretim Okulu yöneticilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Kütahya Milletvekili **Ahmet Derin'in**; Kütahya TÜGSAŞ'a yatırım yapıp yapılmayacağına ilişkin Başbakan

■ Manisa Milletvekili **Mustafa Enöz'ün**, Akhisar Sigara Fabrikasına ilişkin Devlet Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Yücel Erden'er'in**; Ankara Valiliğince satın alınan aralı kovanlara ilişkin İçişleri Bakanından

- Ankara İl Özel İdaresi tarafından yapılan aralı kovan alımlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

■ Karabük Milletvekili **Mustafa Eren**'in; taşıt genelgesi gereğince Maliye Bakanlığına devredilen araçlara ilişkin Başbakan'dan

- Ulaştırma Bakanlığına yapılan açıktan atamalara ilişkin Başbakan'dan

■ Adıyaman Milletvekili **Dengir Mir Mehmet Fırat**'ın; Van'daki Vartan Oteline ilişkin Turizm Bakanından

- Bir gazetede yer alan Güneydoğu'daki Süryani köylerinin ziyarete kapatıldığı haberine ilişkin İçişleri Bakanından

■ Hatay Milletvekili **Mustafa Geçer**'in; çıkarılmak istenen Tütün Yasası ile ilgili çalışmalara ilişkin Devlet Bakanından

■ Adıyaman Milletvekili **Mahmut Göksu**'nun, uranyum madeninin İncirlik Üssüne getirilerek işlendiği iddiasına ilişkin Milli Savunma Bakanından

- Kocaeli İnkılap Lisesi'nde bir memurun İmam Hatip Lisesi mezunu olduğu için görevine son verildiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Adana Milletvekili **Ali Gören**'in; Adana Havaalanında yapılan uçak seferlerine ilişkin Ulaştırma Bakanından

- SSK prim tabanının yükseltilmesiyle yaşanan sıkıntılara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Adli personelin özlük haklarının iyileştirilmesi çalışmalarına ilişkin Adalet Bakanından

- Ekonomik kriz öncesi ve sonrasında yaşanan intihar olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından

■ Elazığ Milletvekili **Mustafa Gül**'ün; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ve yöneticilerine ilişkin Devlet Bakanından

■ Şanlıurfa Milletvekili **Eyyüp Cenap Gülpınar**'ın; Halk Bankası'na kullandırılan esnaf kredilerine ilişkin Devlet Bakanından

■ Konya Milletvekili **Teoman Rıza Güneri**'nin, Eti Soda A.Ş. hisselerinin Vakıflar Bankasına satışına ilişkin Devlet Bakanından

- Eti Holding A.Ş.'nin özelleştirilme çalışmalarına ilişkin Devlet Bakanından

■ Ankara Milletvekili **Uluç Gürkan**'ın; Ziraat Bankası Matbaasının tasfiyesine ilişkin Devlet Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Ahmet**

Güzel'in; tasarruf tedbirleri doğrultusunda Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesinde değişiklik yapıp yapılmayacağına ilişkin İçişleri Bakanından

- İstanbul'daki (M) seri plakalı araçlara ilişkin İçişleri Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Ayşe Nazlı Ilıcak**'ın; Aydın Doğan'a ait Born Holding'in faaliyetlerine ilişkin Devlet Bakanından

■ Şanlıurfa Milletvekili **Zülfikar İzol**'un; kapatılan Şanlıurfa Halk Bankası Bölge Müdürlüğü'nün yerine merkez şube açılıp açılmayacağına ilişkin Başbakan'dan

- Şanlıurfa Çevre Yoluna ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

■ Hatay Milletvekili **Metin Kalan**'ın; kütüphanelerde Darwin'in kitaplarına yer verilmesinin nedenine ilişkin Kültür Bakanından

- Hatay-Belen-Sarımazı mahal-lesindeki orman alanlarının imha edildiği iddiasına ilişkin Orman Bakanından

- Darwin teorisinin üniversitelerde okutulma nedenine ilişkin Başbakan'dan

- Antakya ve çevresinde meydana gelen sel felaketinden sonraki çalışmalara ilişkin Devlet Bakanından

- IMF'ye verilen niyet mektubu ve IMF politikalarının uygulanmasına ilişkin Başbakan'dan

- Hatay ilindeki sel felaketinden sonra yapılan yardımlara ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Hatay'da meydana gelen sel felaketinden zarar görenlere yapılacak yardımlara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- Hatay'da sel felaketinden zarar gören tarım alanlarına ve çiftçilerin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Yasama çalışmaları konusunda IMF'ye taahhütte bulunduğu iddialarına ilişkin TBMM Başkanından

- Hatay ilinde sel felaketinde zarar gören tütün üreticilerine ilişkin Devlet Bakanından

- Hatay ilinde meydana gelen sel felaketinde mağdur olan çiftçilerin borçlarına ilişkin Devlet Bakanından

■ Kayseri Milletvekili **Salih Kapusuz**'un; SSK primlerinin artırılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Baka-

nından

- Demir-çelik üretimine, ihracat ve ithalatına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

■ Erzincan Milletvekili **Tevhit Karakaya**'nın; Erzincan-Kemah ilçesine bağlı köylerin yol sorunlarına ilişkin Başbakan'dan

■ Denizli Milletvekili **Mehmet Kocabatmaz**'ın; 2000-2001 yılında belediyelere aktarılan ödeneklere ve Denizli-Kızılcabölük yoluna ilişkin Turizm Bakanından

■ Gaziantep Milletvekili **İbrahim Konukoğlu**'nun, Gaziantep'te Birecik Barajı inşaatı için kamulaştırılan arazilerin bedellerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ Bingöl Milletvekili **Hüsamettin Korkutata**'nın, Kazakistan Türk Büyükelçiliğinin davetli olarak ziyarette bulunan bir heyetle ilgilenmediği iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından

■ Erzurum Milletvekili **Fahrettin Kukaracı**'nın; Iğdır Dilucu sınır kapısının kapatılacağı iddialarına ilişkin Başbakan'dan

■ Burdur Milletvekili **Hasan Macit**'in, Burdur Belediyesi ve Çevre belediyelerin İller Bankasından alacaklarına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

■ Mardin Milletvekili **Metin Musaoğlu**'nun, bor madeni üretimine ve Eti Holding'e ilişkin Başbakan'dan

■ Konya Milletvekili **Özkan Öksüz**'ün, Konya ili sınırları içerisinde alçak irtifa uçuş bölgesi oluşturulacağı iddialarına ilişkin Milli Savunma Bakanından

- Konya'da alçak irtifa uçuş bölgesi ve taklidi savaş alanı oluşturulmasının çevreye etkilerine ilişkin Çevre Bakanından

■ Balıkesir Milletvekili **İsmail Özgün**'ün; Balıkesir iline yapılan resmi ziyarete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

■ İstanbul Milletvekili **Bozkurt Yaşar Öztürk**'ün; ilköğretim okul müdürlerinin tayinlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

- Türk Ticaret Bankasının kapatılmasının nedenine ilişkin Devlet Bakanından

■ Erzurum Milletvekili **Aslan Polat**'ın; asbestli tecrit malzemelerinin inşaatlarda kullanıldığı iddialarına ilişkin

Bayındırlık ve İskan Bakanından

- İnşaatı tamamlanan ve yapımı devam eden derslik projelerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Ankara Milletvekili **Eyyüp Sana'y**'ın, kamu bankalarının görev zararlarına ilişkin Devlet Bakanından

- İşsizlik sorununa ilişkin Devlet Bakanından

- Ekonomik programın istihdam etkilerine ilişkin Devlet Bakanından

- Kamu çalışanlarının ücretlerinin iyileştirilmesine ilişkin Devlet Bakanından

- İthalatın azaltılması yönünde çalışma yapıp yapılmadığına ilişkin Devlet Bakanından

■ Aksaray Milletvekili **Sadi Somuncuoğlu**'nun, Abdullah Öcalan hakkındaki idam kararıyla ilgili ABD basınında çıkan haberlere ilişkin Başbakan'dan

■ İstanbul Milletvekili **Mehmet Ali Şahin**'in; İstanbul-ambarlı'da LPG dolum ve depolama tesisi kurmak için bir firmaya izin verilmesine ilişkin Başbakan'dan

- Beykoz Deri ve Kundura ile Bakırköy Sümerbank Hazır Giyim Fabrikası çalışanlarına ilişkin Başbakan'dan

■ Çanakkale Milletvekili **Nevfel Şahin**'in; İçişleri Bakanının değiştirilmesi hakkındaki iddialara ilişkin Başbakan'dan

■ Bursa Milletvekili **Orhan Şen**'in; Emekli Sandığı personeline ek ödeme verilip verilmediğine ilişkin Maliye Bakanından

■ Nevşehir Milletvekili **Mükrem Taşkın**'in; özelleştirilen kuruluşlara ilişkin Devlet Bakanından

■ Bursa Milletvekili **Oğuz Tezmen**'in; kamu kurum ve kuruluşlarında taşeron aracılığıyla çalıştırılan işçilere ilişkin Başbakan'dan

■ Aksaray Milletvekili **Ramazan Toprak**'ın; Mavi Akım Projesine ilişkin Dışişleri Bakanından

- Tuz Gölü havzası içinde kalan arazilere ilişkin Başbakan'dan

- Takas ihalesine ve basında yer alan bazı iddialara ilişkin Devlet Bakanından

■ Samsun Milletvekili **Musa Uzun**'kaya'nın; kamu bankalarının yönetim kurulu başkanlığına atanan bürokrata ve Emlakbank'ın batık kredilerine ilişkin Devlet Bakanından

- Hacettepe Üniversitesi'nde görevli bir öğretim üyesinin yaptığı açıklamaya ilişkin Başbakan'dan

- Egzoz gazı emisyon ölçümleri karşılığı toplanan paralara ve kullanım yerlerine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Köprü ve otoyol ücretlerine yapılan zammı ilişkin Başbakan'dan

- Meclis personeline ilişkin TBMM Başkanından

■ Osmaniye Milletvekili **Şükrü Ünal**'ın; İnönü Üniversitesi Darende İla-hiyat Fakültesi'nin 2001 ÖSS Kılavuzundan çıkarıldığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Karaman Milletvekili **Zeki Ünal**'ın; basında çıkan Irak topraklarında Kürt Devleti kurulduğu iddialarına ilişkin Dışişleri Bakanından

- Bor madeni üretimine ilişkin Devlet Bakanından

- Rum Patriğinin ülkemizde düzenlediği ayinlere ve faaliyetlerine ilişkin Dışişleri Bakanından

- IMF'den alınan krediler ile iç ve dış borçlara ilişkin Devlet Bakanından

- Merve Safa Kavakçı'nın, milletvekilliğinin düşürülmesi ile ilgili Genel Kurul'da oylama yapılmasının nedenine ilişkin TBMM Başkanından

- Ermeni asıllı bir kısım ABD vatandaşının Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya yaptıkları geziye ilişkin Dışişleri Bakanından

- Gelir dağılımına ilişkin Başbakan'dan

- İç ve dış borca ilişkin Devlet Bakanından

- Nükleer atıkların boğazlardan geçişine ve denetimine ilişkin Dışişleri Bakanından

- Sigara ve tütün ithalatına ve üretimine ilişkin Devlet Bakanından

- A.O.Ç. tarafından satılan ve kiraya verilen arazilere ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından

- Ahmet Andiçen Kanser ve Araştırma Merkezi Hastanesine ilişkin Sağlık Bakanından

- Yardımcı doçentlerin terfilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ Bursa Milletvekili **Ertuğrul Yalçınbayır**'ın; Karaman-Ayrancı Küçüksu projeleri kapsamındaki Hışılây projesine ilişkin Devlet Bakanından

- Parti yönetim kurulu toplantılarına çağıldığı iddia edilen bürokratlara ilişkin Başbakan'dan

- Mudanya ilçesinde kıyı kenar çizgilerinin hukuka aykırı olarak belirlendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan

MECLİS ARAŞTIRMASI

■ Osmaniye Milletvekili **Şükrü Ünal** ve 19 arkadaşının, Osmaniye ilinin turizm potansiyelinin değerlendirilmesi ve sorunlarının tespiti ile çözüm yollarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

■ Şanlıurfa Milletvekili **Mehmet Yalçınkaya** ve 19 arkadaşının, bor madenlerinin stratejik ve ekonomik değerinin saptanması ve özelleştirilmesi durumunda ortaya çıkacak sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

■ Şanlıurfa Milletvekili **Yahya Akman** ve 20 arkadaşının, demiryollarının modernizasyonunu sağlamak için alınması gereken önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

■ Adana Milletvekili **Ali Hala-**man ve 43 arkadaşının, Adana-Kozan ilçesinin tarihi ve turistik değerlerinin araştırılarak kültürel eserlerin korunması, ilçenin sosyal ve ekonomik yönden kalkınması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

GENSORU

■ DYP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili **Nevzat Ercan**, Aydın Milletvekili **Ali Rıza Gönül** ve İçel Milletvekili **Turhan Güven**'in, yanlış ekonomik program ve uygulamalarla ülke ekonomisinde krize ve yoksullaşmaya yol açtığı iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi

■ DYP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili **Nevzat Ercan**, Aydın Milletvekili **Ali Rıza Gönül** ve İçel Milletvekili **Turhan Güven**'in; yargıya müdahalede bulunduğu iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında bir gensoru açılması önergesi

